

USARE

İKİ AYLIK KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT DERGİSİ • 2016 • SAYI: 8

YALÇIN YÜCEL • MUSTAFA OKUMUŞ • HIZIR İRFAN ÖNDER • HARİKA
UFUK • H. ALİ ÖZTURAN • İHSAN YÜCEL • M. NEDİM TEPEBAŞI • FİGEN
MELTEM HİÇYILMAZ • GÜNİZ DEMİRCİ • CEVDET ALPEREN • GÜLNAR
SƏMA • EMİNE SEVİNÇ ÖKSÜZOĞLU • HANİFİ YILMAZ • ASUMAN
SOYDAN ATASAYAR • İBRAHİM KILINÇ • EMEL TÜRKİYILMAZ • IŞILAY
YEŞİLSU • GÜLDANE AKARSU • SEDA AÇIKSÖZ • HÜSEYİN GÖK • AYŞE
DAĞLIOĞLU KAT • HASAN HÜSEYİN ESENTEPE • FÜSUN BUDAKOĞLU •
AHMET HAMDİ TANPINAR

İKİ AYLIK
KÜLTÜR EDEBİYAT
VE
SANAT DERGİSİ

ISSN: 2149-1682

Sayı: 8

Sahibi:

Ebrar Vakfı adına
M. Nedim Tepebaşı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Yılmaz Akçakale

Genel Yayın Yönetmeni:

Yalçın Yücel

Yayın Kurulu:

Yalçın Yücel
M. Nedim Tepebaşı
Hacı Ali Özturan

Sanat Danışmanı:

M. Nejat Karpuzoğlu

Kapak Resmi:

Necati Kiraz

Dizgi-Tasarım:

Mehmet Aksoy

Adres:

Mimar Sinan Mahallesi
Bediüzzaman Bulvarı
Hamle Sitesi A Blok Kat:1
Kahramanmaraş

İletişim:

M. Nedim Tepebaşı
nedim.tepebasi@hotmail.com
0542 635 7728

Yalçın Yücel:

0533 636 4513
0536 659 7999
yalcinyuc@gmail.com
Posta Kutusu: 15-K.Maraş
www.yalcinyucel.com

Usare Dergisi Temsilcileri

Harika UfukAdana
İhsan YücelTekirdağ
Murquzov Kenan Aydın ...Azerbaycan
Gülçin Çınar GökçetepeAnkara
İbrahim Kılınçİstanbul
Fusun BudakoğluBursa
Güniz Demirciİzmir
Figen Meltem HiçyılmazTrabzon

Basım Yeri:

yılmaz
ticaret matbaası
süreklili form tesisi

Adres:

İsmetpaşa Mahallesi Dedezade
Caddesi No:8/B
KAHRAMANMARAŞ
Tel.: 0.344 224 15 15

İÇİNDEKİLER

Yalçın Yücel.....Söz Vermek.....Deneme.....	1-2
Mustafa OkumuşKitapların Tadı.....Deneme.....	3-4
Hızır İrfan ÖnderGökyüzü de Ağlar.....Şiir.....	5
Harika Ufuk.....Yarım ve TamŞiir.....	6
Hacı Ali Özturan.....Rubailer.....	7
İhsan Yücel.....Kahramanmaraş'ın Unutulmaz YaylalarıGezisel Anlatı.....	8-9
İhsan Yücel.....Akılda Kalan DostluklarAnı.....	10
M. Nedim TepebaşıBir Mahalle Ailemiz Vardı Bizim11-17	
Figen Meltem Hiçyılmaz.....Söyleşi (Mehlika Gül).....	18-19
Güniz DemirciÇingene Çocukları.....Şiir.....	19
Cevdet Alperen.....Rüya.....Şiir.....	20
Gülнар Səma.....Gözəllik.....Şiir.....	21
Emine Sevinç Öksüzöğlü.....Şairce Ölüyorum.....Şiir.....	22
Hanifi Yılmaz.....Ah Şu Mehtap.....Gazel.....	23-24
Asuman Soydan Atasayar.....Pikaplı Radyomuz Vardı.....Anı.....	25-26
M. Nedim Tepebaşıİki Sevinç Arası.....Öykü.....	27-32
İbrahim Kılınç.....Kamalak.....Öykü.....	33-35
Emel TürkyılmazBiziz Kazanda Kaynayan.....Şiir.....	36
İşıl YavaşlıNev-Bahar Olsun.....Şiir.....	37
Güldane Akarsu.....İçimizin Güneşli Günleri.....Şiir.....	38-39
Seda Açıkşöz.....Öyle.....Şiir.....	39
Hüseyin GökAlbatroslarca Kanat Çırparım.....Şiir.....	40
Ayşe Dağlıoğlu KatYüzünde Toz Duman Eskilik.....Şiir.....	41
Hasan Hüseyin Esentepe.....Bir Adam.....Şiir.....	42
Fusun BudakoğluÇöplükteki Yaşam.....Öykü.....	43-44
Bize Gelen Kitaplar45-48	

Yazıların yasal sorumluluğu yazarlarına aittir.

Usare Dergisi Ebrar Vakfı Kültür yayınıdır.
Bu dergi ticari amaçla yayınlanmamaktadır.

Dergimiz, elden temin edemeyenlere talepleri doğrultusunda
posta ücretini ödemeleri durumunda adreslerine gönderilir.
Posta ücreti yıllık 50 TL

SÖZ VERMEK

Kolay gibi gözükür söz verme işlemi. Söz vermesine veririz de, asıl olan o sözü yerine getirebilmedir. Bir tek sözle iş bitti sayılır. Oysa öyle midir konu? Eğer sözü yerine getiremiyorsanız, ya da verdiğiniz sözü sanki hiç o sözü etmemiş gibi inkâra kalkışıyorsanız durum o zaman çok daha kötü boyutlardadır. “Söz vermekle iş bitmez” der insanlarımız. Doğrudur da. Asıl önemli olan, bir işi sonuca en iyi şekilde ulaştırmaktır. Verdiğimiz sözler varoluşumuzu da biçimler. Bu biçim, söz vermenin bütün ağırlığını düzenleyen, taşıyan güçtür. Her bireyin, her topluluğun en başta gelen görevi, evreni yaşanılır duruma getirmekse, söz verme de bu çabaların içinde yerini alır. Bir de, söz ile işi ayıranlar vardır. “Söz başka şey, iş başka” diyerek. Bence sözü hiçbir zaman işin dışında bırakamayız. Çünkü söz işin ta kendisidir.

Sözüyle, bir kişinin asıl kimliğini de ortaya çıkarabiliriz. Söz, kişinin özünün konuşan yanıdır. İnsan yalnız sözle insandır ve yalnız sözle bağlanır birbirimize. Söz vermenin karşılaştığı en büyük zorluksa zamandır. Sözü yerine getirmiş olan zamanı da yenmiş

olur. Söz vermekle, düşüncemiz geleceğe doğru bir yolculuğa çıkar. Böylece geleceğe söz geçirmek ister kişi. “Sözünün eri ol!” derken zamana karşı bir direnimsiz uğraşısı da başlamış olur. Bu dilimde zaman, kişiyi çalıştırıp durur. Kişi ise tüm çabasıyla bu sözü zamanın belirlemiş olduğu noktada, yerine getirmek için odaklanır.

Bunların ötesinde, söz verip de sözünü yerine getirmeyenler de çıkar ortaya. Toplum bu insanlara kısaca “dönek” demiştir. Döneklik konusunda süreklilik gösteren kişiler ise toplum içindeki güven duygularını yitirirler. Yaşamı etkileyen önemli bir durumdur bu. Dışlanmak, ötelenmek kadar kötü olan bir şey yoktur bence. Bu insanları koca bir yalnızlık bekler sonra. Böylece sevgiden de ayrı düşerler. Her canlının bir sevgiye gereksinim duyduğunu düşünürsek durumun önemi daha bir belirginlik kazanır.

Yaşamımızın dört bilinmeyenli bir denklem olduğunu da rahatça söyleyebiliriz. Verdiğimiz ya da vereceğimiz sözler bizi sonuçlara götürür sonunda. Kimseye verilmiş bir sözüm yoktur diyecek bir insan var mıdır

acaba? Usumuza takılan bir diğer konu da, diğer canlılarda bu durumun söz konusu olup olmaması. Elbet ki, insan olmamızın bir yanı daha böylece ortaya çıkmış oluyor. Söz vermek, kendini kanıtlamak bir yerde; kendine güvenmeyi öğrenmek. Ne olursa olsun, kısacası söz vermeden yapamıyoruz şu yaşamda.

İnsan olarak hepimiz mutlu bir yaşam için uğraş veririz. Bütün çabalar yalnızca geleceğe yöneliktir. Var olduğumuzu bu çizgi içinde göstermek isteriz. Ne yapacağımızı belirlerken, kendimize de söz vermiş oluruz aslında. "Filanca zaman orada olacağım, filanca zaman istediğin şeyi alacağım, filanca zaman..." İster yerine getirilsin, isterse getirilmesinler, bu pek önem göstermez. Önemli olan sözün çizgisine oturtulmasıdır.

Verilen sözler bir hedefi de belirlemiş olur. İnsanoğlunun bütün uğraşısı bu yüzden yaşamını terletir durur. Bu terletme kişiyi ne kadar yıpratır da yaşamını anlamlı kılar. İşte bu verilmiş sözlerdir yaşamı fırtınalara koyan.

Söz, hedefinde bir başarı ağacı yeşertiyorsa, mutluluk duyguları da çoğaltır kendini. O zaman ne de güzeldir yaşam. Bir de tersini düşünecek olursanız, hüznler dürtükler acıları. Bir anda oluşan bunaltı kişinin her şeyini etkiler. Bu konuda düşünür Washington uyarmak ister insan dostlarını: "Yapamayacağın işler için kimseye söz verme." Elbette kişi gücünce söz vermeli, yettiğince yüklenmeli, taşıyabilmeli kendini. Zamana da yaymalı bunu. Düşünce eleğinden elemeyen vereceği sözlerin, kendini zor durumlara sürükleyeceğini de sezebilmeli öncelikle. Kendi kendine yalan düşmek kadar kötüsü yoktur bu işte. Bu durumda insan olan, kişiliğinin çoğunu yitirebilir. Kişilik yoksulu bir kişininse şu zor yaşamın yükünü taşıması da zordur elbet.

Söz verebilirsiniz, vermeyin demiyorum size. Fakat sözünüzü yerine getirirken zamanın önünde boyun bükmeyin. Bırakın, insan olarak güçlü kişiliğinizin önünde zaman size boyun büksün. İşte, insanın özüne yakışan gerçek durum da budur. Özü güç-

lü, dürüstlük çizgisinden ödün vermeyen kişiler genelde mutludurlar. Bu durum söz verirken ya da sözden sonra olsun fark etmez. Çünkü böylesi kişiler içlerindeki gücün çizgisini aşmazlar.

Söz verirken hiç derince bir düşündüğünüz oldu mu? Söz vermek yüreklilik ister sonuçta. Böylece geleceğe kafa tutmuş olmuyor musunuz? Henüz yaşamadığınız bir uzantıya nokta koyarken gelecek de nasıl tedirgin olur bilseniz. Verdiğiniz söz ya da sözlerle günler sizi nereye taşıyacaktı? Bu soruyu kendi gücünüz tartısına mutlaka bir koymalısınız. Günler, aylar, yıllar size neler getirip, neler götürecektir; düşünmelisiniz.

Vermiş olduğumuz onca sözlerden dileklerimiz diye de söz edebilir miyiz dersiniz? Eğer dileklerimiz vereceğimiz sözler gibi yapabileceğimiz gücün içinde yer alıyorsa aynı kapıda da buluşurlar. Aslında ikisi de umut etmektir. İkisi de büyük çabalar, ödünler ister. Gerçekleşmeleri durumunda duyacağınız şey yine bir mutluluktur. Sıcak bir esintidir yüreğimizde.

Söz verme, insanın öz değerlerini doğru- dan etkiler. Toplum içinde, "söz bir şereftir" sözü çok kullanılan bir sözdür. Çünkü söz verme, diğer ödemeler gibi basit bir ödeme değildir. Verilen sözün ana hedefi, zorunluluğu da ortaya koyar.

Önemli bir konudur söz verme. Kişinin verdiği söz doğrudan yine kişiyi bağlar. Sözün yerine getirilmesi bir yargılama gibidir, insanın özünü ilgili... Sokrates, içindeki Sokrates'in olmaması için kendine söz verir ve baldıran zehrini kendi elleriyle içer. Bu durum, insanoğlunun kişiliğine leke düşürmemesi, onurlu bir yaşam sürmesi yönündeki büyük uğraşısıdır.

Toplum sevgisini ve onurlu çizgiyi yitirmemek için, sözleri aç olarak yaşamak yerine, karnı aç olarak yaşamak seçilmeli ben- ce. İnsana yakışan en güzel çizgi budur işte.

KİTAPLARIN TADI

Ne zaman bir kitap geçse elime, hele de bu şiirse, alıp götürür beni sanal âlemin çiçekli bahçelerine. O bahçenin albenisi sarar, okşar duygularımı, doyuma ulaştırır beni. Orada şairle kucaklaşırm sanki. Şiir bahçesinin iki bal arısı oluveririz, çiçeklerden balözü toplayan, gönül peteğini dolduran iki güzel insan...

Bir de ikinizde paylaşacağınız o kadar çok değerler bulursunuz ki birbirinizde. Ortak paydalarda yoğunlaştıkça bereketlenir, renklenir, şiir toprağı iki tarafı da sarar-sarmalar sımsıcak. Dizelerde, sözcüklerde dolaştıkça onlarda, kırk yıllık dost gibi içtenlikli, seven yakınlaşımlar içine girersiniz. İç dünyanın açlığını doyurdukça daha bir insan, daha bir adam olduğunuzu anlırsınız.

İnsan olduğunu anlamak, onun sorumluluklarına sıkı sıkıya sarılmayı da birlikte getirip kor sofranıza. O sofranın albenisi doyum alanı sunar size. Unutursunuz dünyanın sıkıntılarını, arınırsınız her türlü stresten, cenneti yaşarsınız kurduğunuz gönül cennetinde.

İkinci ilgi alanımı deneme kitapları oluşturur. Onların da ayrı tadı var okuyanlar için. Şiir gibi sizin duygusal beklentilerinize yanıt veremezler belki. Ama ben denemelerde daha çok düşünsel derinliğimin açlığını duyuyorum. “Düşünsel derinliğin de açlığı mı olur?” demeyiniz, olur işte, o açlığı hissedenler için... Nasıl ki midemizin açlığı bizi, günü birlik fiziki

doyuma koşullandırıyor, düşünsel derinlik de aynı gereksinimin içine girer; düşünenler ve düşünsel derinliğinin bilincinde olanlar için.

Düşünsel derinlikteki beyin açlığı doyuma ulaştıkça bilgilenme başlar. Bu ise yetkinliğin yolunu açar, kapısını aralar. Bu alanı doyuma kapatanların bağnaz olmaları doğaldır bence. Onların bu eğilimi, iç dünyalarının karanlığında kalmak, eksikli insan olmak anlamına gelmez mi? Bunun bilincine varamayanlar için bunu özümsemek, iç erincine ulaşmak zor iştir elbette. Hele de durağanlığın kısır döngüsünde kendini eskitenler için bu daha da zor olmalı.

Oysa düşünsel derinliğin doyum yetkinliği, bizim algılama ve yorumlama gücümüzü geliştirir. İnsan olmanın ayrıcalıklarının salt nimetine değil külfetine de katlanmaya hazırız bizi. Böylece kişi, bu ayrıcalıkları veren Allah’ına borcunu ödeme olanağı yakalar, şükür borcunu öder. Daha huzurlu bir iç dünyada doygun ve mutlu olur değil mi?

Denemeler, bizi bu yetkinliğe taşır. Uslamlama gücümüzü artırır, esememiz daha doru bir işlerlilik kazanır. Bize kendimizi, çevremizi sorgulama gücü verir. Varlığımızın bilincine varır, insan olmanın hazzına erişiriz. “İyi ki insan olarak yaratılmışım, bir börtü-böcek değil. İyi ki Allah’ın bana verdiği nimetlerin

ayırımındayım!” diyebildiğimizde yetkinliğin kapısını aralarız.

“Nimeti külfetsiz algılamak, insanı kendinden uzaklaştırır, ilkelleştirir, egonun tutsağı yapar” diyebildiğimizde bunların gereğini yaşantımıza, ilişkilerimize yansıttığımızda, “insanım” deme hakkımız olur diye düşünüyorum. Denemeler yaşamın iddiasız felsefesidir. Bu yargıya ulaşan deneme okurları az değildir.

Mide ve cep kültürü insanlık yanımıza pek fazla değer katmaz. Oysa maddenin gücü, mananın derinliğiyle özdeşleştiğinde, insan kavramı yücelir. Salt maddeye bağımlılıksa, insanı canlılığın sıradanlığına taşır. Bu bağlamda her iki değerimizin barışık olması gerekir bence. İnsan ancak bu konumda kutsanır, değil mi?

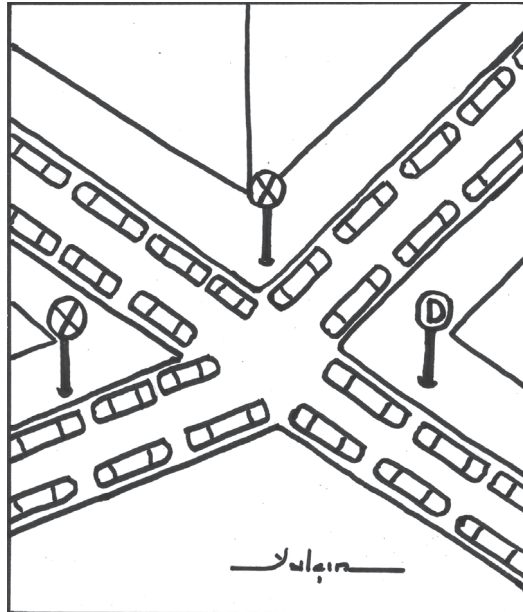
Öykü, roman okumak da elbette bizi yaşadığımız toplumun içine çeker. Sosyal dokumuzda bilinçlenmemizi sağlar. Kültür değerlerimizin tadına varırız. Zihinsel işlevselliğimizi hareketlendirir, dilimizi güçlendirir. Algılama ve ifade işlevimizi geliştirir. Okumanın her türlü insan olma bilincimizin gelişimine katkı sağlar. Okuma etkinliğimiz elbette ilgi, gereksinim ve haz alanlarımızda yoğunlaşır.

Her yaşın, her kültürün ilgi alanı, okunacak kitabın seçiminde bir özgünlük önceliği oluşur.

Kitaplar, bizi yücelten dostlardır. Onlarla dost olanlar, gelişimi yakalarlar, kendilerini değişime, yenilenmeye açarlar. İnsan olarak yaşamının zevkine, bilincine vardırırılar. Kitaplarla barışık ve dost yaşayanlar, bilirler ki kendi kendileriyle, çevreleriyle kısaca hayatla da dost ve barışıklırlar.

Bu yüzden olmalı ki şiir kitapları benim duygusal, denemelerse düşünsel derinliğini aklıktan kurtarır, yaşama erincimi besler, doyuma ulaştırırlar. Benim, şiir ve denemeye dönük algım böyledir, herkes de böyle olmalı gibi bir savım olamaz elbette.

Kaldı ki ilgilenme ve bilgilenmeye dönük doyum alanları, salt şiir, öykü, roman ya da denemeyle de sınırlı değildir. Güzel sanatların onlarca dalı ya da bilgilenmenin yüzlerce kaynağı vardır. Kişisel ilgi alanlarımızdaki gereksinimlerimizi kendi özgünlüğümüz yönlendirir kuşkusuz. Yeter ki bunlara dönük yürek ve beyin açlığımızın bilincine varalım. Bundan da öte onları doyuma ulaştırma istenci gösterelim ve de çabasına girelim, demeye çalışıyorum.

Hızır İrfan Önder

GÖKYÜZÜ DE AĞLAR

Bıkmadan, usanmadan her gece
Siyah beyaz resmine bakar dururum
Feri sönmüş bir lâmbanın altında;
Bölük pörçük anılarım depreşir
Yorgun zamanlardan arta kalan...

Simsiyah çarşafa bürünür mehtap
Bilirim, gökyüzü de ağlar bazen
Duaya açılan ellerim niçin titrer ki
Alabora olmasa bari bitkin yüreğim
Bu korkunç fırtına dinecek gibi değil!..

Yıllardır hiç geçmeyen bir sancı var içimde
Seher vaktine dek ağlar inlerim
Yeter artık yeter ey sevgili
Ya gel bana
Ya da beni aldır!..

YARIM VE TAM

Her şey eksik her şey yarım
Sanki kaybolmuş bir yarım
Neden gelmekte gecikir
Beklentiler
Niçin bu kadar uzaktır
İnsana güzellikler

Sevgilerim tek yanlı
Mutluluklarım
Huzurum
Sağlığım yarım

Oysa tam olan bir şeyler var
Yaşamda
Acı nefret ihanet tam
Dostluklar yarım olsa da
Düşmanlıklar tastamam

Hacı Ali Özturan

RUBAİLER

VATAN BÖLÜNMEZ (Rubâî)

Nâmusla vatandan Mehmedim, geçilmez
Öz yurdu savunmaktan ölsek dönülmez
Göğsünde şarapnel, oy, vuruldu Mehmet
Ölmez şehidim, ölmez, vatan bölünmez

Mef'ûlümefâîlünmefâîlünfâ'

DONDURMADAKİ ŞEKER (Rubâî)

Sâlep koyarız, hiç kimse fark etmez ki
Hem süt tozu koysaydık bilen olmaz ki
Doktor dedi şekerden uzak dur, heyhat
Dondurmaya koymasak şeker olmaz ki

Mef'ûlümefâîlünmefâîlün fa'

AYILMA KAHVESİ (Rubâî)

İçtik meyi ah, kimdi vuran arkamdan
İçtikçe unuttum bize kimdir düşman
Sâkî bana sun kahve şekersiz olsun
Dost kim bileyim, dostu canımdır kurban

Mef'ûlümefâîlümefâîlünfâ'

KAHRAMANMARAŞ'IN UNUTULMAZ YAYLALARI VE DOĞAL MEKANLARI

Kahramanmaraş, “Yaylalar”ıyla da ün yapmış, dört bir yana nam salmıştır.

Öylesine güzel, öylesine göz alıcı, paha biçilmez “Yaylalar”dır onlar. Vadileri kucaklar, yıldızlara dokunur gibidirler. İnsanı genişletir, var olduğunu hissettirirler. Tazelenmek ve yenilenmek için birebirdirler.

Demem o ki, o “Yaylalar”a bir yol adım atmayan, bir sürecik konuklamayan, o eşsiz güzellikleri solumayan, bence eksik yaşamış demektir.

Kahramanmaraş'ın o eşsiz renkli coğrafyasında “Yaylalar”ın özel bir yeri vardır. Bu güzelim kentin doğal kimliğine, yaşama üslubuna, geleneklerine farklı bir değer katarlar. Kültürle coğrafyayı barıştırır, yan yana getirirler. Yaşamı sevdirebilir, sevinci haykırırlar. Dahası; yücelere, zirvelere derin bir özlem hissettirirler. Coşkuya takla attırır, neşeyi hâlâya durdururlar.

Cam gibi parıldayan... Şıkır şıkır ışıldayan, içilmesine doyum olmayan kaynak suları... Ve zirvelerde, ak gülücükler ileten kar kuyuları.

Ve bunun ötesinde, yalınlığı, dinginliği ve saf güzelliği kucaklayan “Doğal varlıklar” ı... dinlence ve gezinti alanları...

Renk renk yelpirdeyen çiçekleri, her bir yana sinmiş Karacaoğlan'ın o sevdalı ezgileri... Köpüren şelaleler ve o hoş, iksirli, iç titreten, gönül genişleten çam kokuları...

Yani, sizleri büyüdü bir dünyaya götüren “Doğa harikaları”

Güneşin doğuşu, tan ağartısı, kuşların coşkun şarkıları oralarda bir başka yaşanır. Bütün varlığınızı doldurur. Yürek atışlarınız hızlanır. Adeta uçurur.

Kahramanmaraş'ın gerek “Yaylalar”ı, gerekse “Doğal dinlence alanları” bir başkadır. Özeldir, kendinedir.

Binboğalar...Berut dağları, Engizek, Tekir, Başkonuş, Zeytunkaplıcaları,Abaz yaylası, Süleymanlı, Bertiz, Ahır dağı... Ve daha nice-leri...

Yaz gelince, Ahır dağı'nın dorukları pırıl pırıl parıldar. Karanlık çökünce, şehrin üzerine delice bir ışık seli akar. Bu büyüdü görüntü, görsel zevkinize bambaşka bir keyif ve gönül

hoşluğu katar. Cümbüşlü ışık titreşimleri her bir yana kol atar. Büyüler.

Diyeceğim; baş döndüren, insanı kendine sığmaz eden, çılgın güzelliği yanı başınıza getiren “Doğal varlıklar”dır onlar. Gözünüzün iliştiği, ayağınızın değdiği her yer buram buram çiçek kokar. İçiniz, tepeden tırnağa çiçek kokusuna keser.

Sümbül kokan, keklik sesleriyle çınlayan, kar sularıyla parıldayan o eşsiz “Yaylalar” unutulur mu hiç?

“Sümbül”ün hası, menevşenin alımlısı bu renkli coğrafyada boy atar. Hele o çiğdemler, güneş sarısı yayla çiçekleri yok mu... Burcu burcu kokar, gönül dünyanızı bir hoş ederler.

Seçkin bir çiçektir “Sümbül”. Çiçeklerin kraliçesidir. O hoş kokusuyla, o mora çalan mavisıyla göz doldurur, gönül hoşluğu yaratır.

Bir sevgi çiçeğidir o. Aşkı ayartır, sevdayı kıskırtır. Karacaoğlan’ı yanı başınıza getirir.

Yalıdır, zariftir. Narin ve saf bir güzelliğe sahiptir. Gizemli, mağrur duruşuyla efsunlar.

Nice türkülerin, nice şiirlerin, dilden dile dolaşan öykülerin vazgeçilmez, onsuz olmaz bir motifi, bir simgesidir “sümbül”.

Şenlik ve şölen çiçeğidir. Güzelliği, değeri, kendine özgü inceliği şenliklerle hissedilir.

Öylesine güzel... Yürek titreten, içinize esenlik ve huzur salan, yaşama coşunuza kanat takan bir çiçektir o.

Zirveleri, sarp yerleri pek sever. Yüceleri mekan tutar. Bazen de vadilerde gülümser. Yalnızlığında çoğalır, kendini var eder.

Şiirsel bir çiçektir “sümbül”. Bu yüzden, uğruna ne kadar şenlik yapılsa yeridir.

Kibirli değildir. Böbürlenmez. Tepeden bakmaz. İlle de beni görün diye çığırkanlık yapmaz. Boynunu hafifçe bükerek, kendini bir razık gizler. Sadeliği sever. Yalın bir eda takınır. Kasıntı yapmaz.

O büyüleyici rengiyle, gönül çelici görün-

tüsüyle, o içinizi bir hoş eden kokusuyla gönüller fetheder. Bununla da kalmaz; insanı hülyalı, sevdalı bir düş dünyasına sürükler. Yani, aşk delisi eder.

Diyeceğim şu ki, “sümbül” kokusunun apayrı bir rayhası vardır. İçinizi şeneltir. Yaşamı sevdirebilir. Duyumsal tatlar verir. Ruhunuzu inceltir. İçinizi eritir. Bütün varlığınızda yaylalara, kırlara, derin vadilere, doğal varlıklara karşı derinden bir özlem depreşir.

Kahramanmaraş, “Sümbül”üne sahip çıkmış, ona kol kanat germiş, olanca sevgisiyle onu bağrına basmış bir kenttir. Bu açıdan, Karacaoğlan’a olan gönül borcunu fazlasıyla ödemiştir.

O yaylaların, o doğa harikalarının müziği de bir başkadır. Sessizliğin ezgisine kuş sesleri eşlik eder. Rüzgarın hafif hışırdışı, keklik seslerinin gün boyu çınlayışı... ve uzaklardan, süzülerek, incecikten gelen kaval ve çan sesleri. Kayalıklarda, mağrur, kıvançlı bir şekilde devinen kartallar. Geceleri, seyretmeye doyamadığınız yıldızlar...Derinleşen sessizlik, yoğunlaşan suskunluk ve gece ötüşen böcekler.

Gitmişliğiniz, görmüşlüğünüz var mı bilmem? Zeytin ve ünlü kaplıcası olan, bu alanda nam yapan “Zeytinlıcası”na bir yol uğrayın. Abaz yaylasının eteğine kurulmuş olan, havasıyla, suyuyla, bin bir türlü doğal ürünleriyle ün yapmış olan bu güzelim yeri görün. Yaşama sanatını, dinlence keyfini, beslenme kültürünü, dinç ve sağlıklı kalma özleminizi orada dindirir.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi’nin ve diğer ilgili kurumların bu göz kamaştırıcı yerlere sahip çıkması, onların tanıtımı konusunda gereken duyarlılığı sergilemesi hepimizin dileğidir.

Çünkü Kahramanmaraş, çevresiyle de çok güzel, gönül çelici, göz kamaştırıcı ve muhteşemdir.

AKILDA KALAN DOSTLUKLAR

Mustafa Okumuş Hoca'mın yazılarını ilgiyle izliyorum. Kendine özgü üslubuyla, hayatı ve insanı yorumlayış tarzıyla bir bilgelik esintisi getiriyor bana. Mutlanıyorum.

Temel ve can alıcı konuları eşelemesi, onları kendi öznel düşünceleriyle harmanlaması o yazılara ayrı bir çekicilik katıyor.

İlginç damarlar yakalıyor. Özgün yaklaşımlarıyla edebiyat tutkunlarına farklı pencereler açıyor. Erdemi yüceltiyor, soylu ve insani değerlerimize kol kanat geriyor. Onurlandırıyor.

Mustafa Okumuş Hocam, ortaokul öğrencü sınıfta tarih dersimize gelirdi. Türkçe'mize giren de rahmetli Şevket Yücel'di. Açıkçası, edebiyat sevgisini ve tarih bilincini kazanmamızda bu iki öğretmenin payı büyüktür. Ve onlar, unutulmayan, iz bırakan öğretmenlerdir.

Her ikisi de, o dönemde birer ekoldü. Sevilirlerdi. Öğrencilerin nezdinde özel bir saygınlıkları vardı. Ve, sınıfa adım attıkları anda, sınıfın içine bir ışık seli, bir ilkyaz sıcaklığı akardı. Değer verildiğimizi anlardık. Öğrenme tutkusu, bütün varlığımızı sarıp sarmalardı.

Ve ben, "iyi, güzel, doğru" gibi insana yakışan değerleri onların dersinde öğrendim.

Mustafa Okumuş Hocam, her şeyden önce bir "Değerler insanı" dır. Erdem, sevgi, hoşgörü, özgürlük, saygınlık, paylaşım gibi temel değerlere sürekli vurgu yapar, çok titizlenir. Bunların tomurcuklanıp boy atmasında onunda payı büyüktür.

Bunun ötesinde, Mustafa Okumuş Hoca'mın edebiyatla olan gönül bağına da kutlanası bir etkinlik olarak görüyorum. Ve yazılarını, bana ulaştığı oranda okuyorum. Kahramanmaraş'ta çıkan, içimize sanat aydınlığı akıtan bu güzelim dergide, yani "USARE" de yer alması, sevincimi daha da artırdı. Yeşeren umutlarıma yeni değerler kattı. Mutlandım, kıvandım; soylu duygularla dolup taşım.

Sanırım en son, doksanlı yılların sonunda Kitap Fuarı nedeniyle Ankara Başkent Öğretmen Evi'nde görüşmüştük. Şevket Yücel'le birlikte üçümüz sıcak, samimi sohbetlerimizle ılık bir Ankara akşamını da paylaşmıştık.

Mustafa Okumuş Hoca'ma ve "USARE" ye destek veren, onu yeşertip çiçeklendiren tüm sanat dostlarıma esenlik ve sağlık dileklerini iletirim.

Mahmut Nedim Tepebaşı

BİR MAHALLE AİLEMİZ VARDI BİZİM

Dışarıdaki fırtına, tipi, içerideki kişiyi ürper-tebilir ama duyguları buza kesmiş olanların beyin ve vücutlarına hiç bir şey kar etmez! Bir yerde beş kuruşunu yitiren, o beş kuruşunu yitirdiği yere her geldiğinde, bulma ümidi ile veya kaybettiğini alma isteği ile defalarca dö-ner, döner bakar.

Kişilerdeki bu duyguların bastırılması nere-de ki imkânsızdır.Elbette ki insanın fıtratında olanlar kınanamaz, yadırganamaz.İnsanın iç âleminde olanlar kendi nefsi ile ilgilidir yani kişiseldir, o yüzden diğer insanlar tarafından görülmeyebilir veya diğerlerini pek ilgilendir-meyebilir.

Bazılarının davranışlarında aşırılık bulunsa da kişinin, malını mülkünü korumak için gös-terdiği çaba ve gayretler, yerine göre olması gerekenler cinsindendir, yerine göre de güzel-dir. İnsanda; malını, mülkünü, parasını, işini koruma azmi olmasa anarşi bir anda çığ gibi büyür, ortalık eşkiyalardan geçilmez olur, top-lum tehlike yaşar, tehdit altında kalır, sosyal dengeler bozulur.

Kişisel olan duygu ve etkenlerden bir kısım-ları toplumlara da sirayet eder. Kişiler olma-dan toplum olunmaz ilkesine göre toplumsal bağlılıklardan birçokları da kişisel davranışları dışarıdan destekler. Aslında toplumsal davra-nışlardan çokları; toplumsal olduğu kadar kişi-seldir de, zaten toplumla birlikte kişileri ayak-ta tutan temel unsurlar da bunlardır. En büyük sosyal tehlike ise bu bağları koruyamamaktır.

Ne var ki, toplumu ve dolayısıyla kişiyi ayakta tutan kültürün yozlaştırılmasına karşı,gerek-tiğinde makul bir tepki ortaya konmaz veya toplum içinden buna pek aldırış eden olmaz- sa işte o zaman değerler kaybolmaya ve zarar görmeye başlar!

Bizden önceki toplumların yaşantı şekli ni ancak sözlü veya yazılı anlatılanlar kadar bil-mekteyiz. En iyi bildiklerimiz ve doğru olanlar ise gördüklerimiz ve yaşadıklarımızdır. Bunlar bile bizi ayakta tutmaya yetecek hacimdedir. Ancak, toplum olarak o kadar hızlı değişim-ler yaşamaktayız ki; yakın tarihte yaşananları bile duyanlar, asırlar öncesi yaşanmış olanlar anlatılıyor hissine kapılmaktadırlar.Toplum ha-yatımız bu yönüyle, varlıktan yokluğa düşmüş insanların haline ne kadar da benzemektedir, müflis tüccar gibiyiz vesselam.

İmkân olsaydı da; her gün kaybettiklerimizi arkamızda bir yere biriktirebilseydik, bir süre sonra dönüp baktığımızda, kaybettiklerimizin dağlar gibi yığıldığını görürdük! Kaybedilenler para olsa, mal, mülk olsa, bunlara yananların âhı, feryadı arş-ı alayı bulurdu, belki de yürek-leri dağlardı. Kaybedilenler para ve mal cinsin-den olmadığı için halimiz işte ortada!

Bu kaybettiklerimizin arasında bizim bir “Mahalle Ailemiz” vardı, bilmem hatırlayan-larımız var mı? Anlatılacakları okuyanlar içeri-sinden, o günleri görmüş veya duymuş olanlar varsa; “Sahi böyle bir aile yapısı vardı!” veya “Duymuştum!” diyenler çıkacaktır. Kaybedili-

şinin bugün farkında olmayanlar bulunduğu gibi bu değerlerle iç içe yaşadığı halde onların farkında olmayanlar da elbette vardı! Kurşun yiyen, darbenin sıcaklığı ile aldığı yaranın ilk başta farkına varmazmış. İşte sonuç ortada; bu toplumun birer ferdi olarak kurşun yemiş yaralı aslanlar gibiyiz! Başka ne denilebilir ki?

Anaerkil, babaerkil aile tiplerini ve günümüzde bunlara getirilen eleştirileri şöyle böyle bilenlerimiz vardır mutlaka, ancak itiraf etmeliyiz ki; çoklarımız bugünün modası, modern aile yapısını da anlamakta zorluk çekmekteyiz. Filmlerde gördüklerimiz, basından okuduklarımız açısından baktığımızda, modern ailelerin sorunsuz bir yapısının olduğu imajı verilmektedir, hâlbuki bunların daha çok sorumsuz fertlerden oluştuğu ayan beyan ortadayken bazılarımız/birçoklarımız, işin bu tarafını göremiyoruz. Sorunlulukla sorumluluk arasında dramatik bir farklılık bulunmaktadır, bu da; iki kelime arasındaki bir harfin yaptığı değişiklikte gizlidir!

Dikkat edilirse; daha çok sorumsuz bireylerin aileleri devamlı sorun yaşamaktadır. Sorunların yaşandığı bir ortamda nasıl modern olunuyorsa onu da anlamak mümkün değildir. Birbirini anlamayan, saygılı olmayı ve sevmeyi unutmuş insanlar, bazı kelimelerin sadece efsununa kapılmışlardır. Modernlik bağlamında herkes hak ve hukuka saygılı olacaksa ve hak-hukuk anlamında demokrat olunacaksa bunu kim istemez ki? Akli başında olduğu halde, baskıcı insan tipinden hoşlanana, sorumsuzluktan da felah bulanını ben henüz görmedim. Necip Fazıl'ın deyişine nazire gibi olacak ama davranışları sulandırılar, sosyal hayatı bataklığa çevirmişlerdir. Tabi yaşadıklarını fark etmeyenler için yaşamın biçimi önemli değil, ama işler zannedildiği gibi gitmiyor ki. Aslında kimileri için karmaşada, dolayısıyla bu alanda epeyce iş var! Bozulmuşluk, daima küçük ya da fırsatçı grupların işine yarar, hem de çok... Bataklıkta yaşayanların da bir hayatı var elbette, onların besin kaynakları da bataklıktır, oradan beslenirler!

Olumsuzluklar her devirde olmuştur, hayat devam ettiği sürece olacaktır da, buna bir itirazımız olamaz. Olumsuzluklara yenik düşme-

mektir önemli olan. Eskiden bu sıkıntıları fark edenler, çözümü bulmuşlar ve de başarılı da olmuşlardır, işte işin çaresi: Mahalle Ailesi.

Yakın zamana kadar ekonomik durumu normal ve üstü olan insanların diğerlerine göre sayısal oranı ne idi bir hatırlayalım! Yıllar içerisinde geriye doğru gidildikçe bu oranın daima düşük olduğu görülecektir. Çoğu zaman, çoğu yerde insanlar açlık sınırının altında, hem de çok altında yaşamışlar ve hâlâ da yaşamaktadırlar. Çok geriye gitmeye gerek yok, bu memlekette en ucuz besinlerle beslenildiğini benim yaşımıdakiler bile bilir. Ekmeğe Sana Yağı sürülüp kahvaltı yapıldığını, çökelek içerisinde kuru soğan doğranıp ekmeğe katkı yapıldığını, bize göre genç olanlar bilmezler ama biz unutmadık!

Az paranın zor kazanıldığı zamanlarda ayakta durabilen insanlarla çok daha fazla para kazandığı halde bugünün ayakta duramayan insanları arasındaki zıtlıklar ya da farklılıklar nedir acaba? Bu zıtlık ve farklılıklar arasındaki etken güç nedir ki? Peki, yarınlarda insanları neler beklemektedir?

Mahalle Ailesi dediğimiz yaşam tarzı, çelik gibi yapısı ile dünyanın en güçlü sosyal yapısı olma özelliğine sahipti. Toplum, hayatın tabii seyri içerisinde en güçlü desteğini buradan, yani mahalle ailesinden alıyordu. Yokluk çekenlerin, aç kalanların, bugünkü kadar ajite eden veya yürekleri dağılayan feryatları duyulmuyordu. Çünkü anında yaralar sarılıyor, paylaşılması gerekenler paylaşılıyordu. Mahalle Ailesi bunu, her şeyini Mekke'de bırakıp hicret eden kardeşlerine gönlünü açmış ve paylaşma medeniyetini kurmuş olan Medine'li Ensar'dan ve hayatı kurumsallaştıran ecdadından öğrenmişti. O nesil, İslam'ın tarihi gelişiminden, o gün adına sosyoloji denilmese de toplumsal hayatı dengeleyen dayanışma kültüründen az çok haberdardı. Bu sayede güçlü toplum olmuşlar ve zorluklara direnebilmişlerdi. Takatini yitirmiş veya yitirmek üzere olanlara, görülmeyen eller olarak destek vermek suretiyle hem toplumu hem de onların onurlarını kurtarıyorlardı. Bugün, ulu çınarlar gibi yıkılan ailelerin, sadece merhametli gönül sahipleri ve yakınları tarafından duyulan

sessiz çığlıkları, Mahalle Ailesi'nin aktif olduğu zamanlarda hemen hiç duyulmuyordu.

Ana yüreği taşıma özelliğini kaybetmemiş, evlat sahibi ve sorumlusu olmanın bilinci ile şefkatini evine sığdırmayıp uzak ve yakın çevresini de merhamet ve sevgisiyle kuşatan analar, mahalle ailesinin onursal liderleri olma şerefini, bir taç olarak her zaman başlarında taşımışlar ve bu sayede etrafa ışık saçmışlardı. Daha henüz bir misyon yüklenilmeye çalışılan, kendi öz dinamiklerinden habersiz, günümüz kadın kuruluşlarının mevcut durumlarının aksine, Mahalle Ailesi'nin yegâne hamisi olan kadınların yapılandığı sosyal yapı, asırlar boyu ayakta durmayı başarmıştı. Ne zaman ki şefkatin ciğerlerine kurt düştü, işte o zaman toplumun beli de bileği de büküldü, takati kesildi, dizlerinde derman kalmadı!

Farklı yörelerde, benzer şekillerde tezahür eden ve hâlâ devam eden dayanışma örnekleri mutlaka vardı, ancak bizzat gördüklerimizi yazdığımız için diyoruz ki; Maraş'ta bu, bir farklı idi. Bize mi öyle geliyordu diyeceğim ama veriler de böyle farklı bir oluşumu işaret etmektedir.

Mahalle Ailesi içerisinde, olgunluk çağına ermiş ve beceri kazanmış, o güne kadar taşımış olduğu sorumluluktan farklı olarak, çevresinde bulunun bir kısım insanların sorumluluğunu da üstlenebilecek şekilde tecrübe edinmiş, kıdemlenmiş, çocuklarını büyüttmüş analar, aynı zamanda mahallenin de anası durumuna gelmiş oluyorlardı ve bu sosyal yapıya güç katıyorlardı. Ailenin anası ile mahallenin anası bazı işleri tatlı bir diyalog içerisinde birlikte yürütüyorlardı.

Mahalleden askere gidenler, askerden gelenler, hastalar, hamileler, doğum yapanlar, lohusalar, gelinlik çağına gelenler, evlenme yaşına erenler, yüksek tahsil için diğer illere gidenler, tatil için okuldan dönenler, kent dışında görevde olup da izine gelenler, dargınlar, kimsesizler, hastalar, çaresizler ve daha nicelerinden her biri, mahallenin anaları tarafından takip edilir, bunlarla ilgili, yapılması gerekenler, ihtiyaca göre ve usulünce yapılırdı.

Akşam olunca evin beyi, mahallede olup bitenlerden gerektiğinde haberdar edilir, gereki-

yorsa bu işler için onlardan maddi ve manevi destekler alınırdı. Yerli yerince hediyeler alınır, adına düşelge denilen ikramlarda bulunulur, hediyeler göndermek suretiyle gönüller yapılır ve ailelere, ihtiyaca göre destek sağlanırdı.

Bir bakıma imece usulü ile çalışan mahalle ailesinin anaları, bulundukları ortama hem emeğin hem de ekonominin en güçlü desteğini verirlerdi. Tıpkı, bir evin içerisinde, işleri el birliği ile yapan aile bireyleri gibi mahalle çapında yardımlaşmayı da komşu aileler gerçekleştirirlerdi.

Yine benim ve akranlarımdan bildiği kadarıyla her evde yılda en az bir-iki kere yüzlerce yufka ekmekler açılır ve pişirilirdi. Mayasız, tamamen doğal undan yoğrulmuş hamurdan, üç, beş, altı, yedi veya daha fazla sayıda kurulan ekmek tahtaları üzerinde açılan yufkalar, genelde tasarrufa ve israftan kaçınmaya dayalı olarak biriktirilen çalı, çırpı cinsinden yakacaklarla ekmek sacı üzerinde pişirilir, zahire türünden bir katkı ve ara yiyecek olarak tüketime hazırlanırdı.

Hangi gün kimin evinde ekmek yapılacağı, komşu kadınlar arasında gün öncesinden kararlaştırılırdı. Ekmek yapılacağı günün erken saatlerinde evin hanımı, varsa kızları, gelinleri hamuru yoğurur, komşuların gelme saatine kadar dinlendirirlerdi. Evin erkeklerine bu hamurdan yapılan, isteğe, biraz da ekonomik duruma göre peynirli, çökelekli veya tereyağı ile tek taraf yüzeyi yağlanan, tercihe göre üzerine toz şeker serpilen yağlamalı bazlamalarla kahvaltılar yaptırılıp işe öyle gönderilir, daha sonra, gelen komşu ve akrabalarla işe başlanırdı. Bu işlem, sırası ile diğer akraba ve komşularda da uygulanırdı. Yardıma gelenlerin evlerine, hatta bu ekibin içerisinde bulunmayan bir kısım komşulara da aynı şekilde bazlamalar yapılır gönderilirdi. Akraba ve komşularda olup bitenlerin, mahalle veya kentte yaşananların değerlendirilmesi, daha çok bu ortamlarda yapılarak görüşülür, toplanan bilgiler içerisinden aktarılması uygun olanlar, akşam evin beyi ile paylaşıldı. Bir hastalık, acil bir durum ve geçerli bir mazeret olmadan hiçbir kimse bu uygulamanın dışına çıkmazdı.

Genişletilmiş aile yapısı içerisinde olduğu

gibi mahallenin de erkekler arasından sözü dinlenilir, hakemlik yapabilecek saygın kişileri vardı. Bunlar da mahalle analarının üstlendiği görevlerin dışında kalan veya onların müdahil olamayacakları durumlarda, doğal olarak, daha çok arabuluculuk veya hakemlik yapma gibi kritik konuların çözümünde, üzerlerine düşeni yaparlardı. Bu konumda olan hiçbir kimse kendine düşeni yapmaktan uzak kalamazdı. Her olumsuzluk, nerede ki hemen anında çözüme kavuşturulur, gönüller yapılır, kırılmalar tamir edilir, dallanıp budaklanmadan örtbas edilirdi. Özellikle karı koca arasında meydana gelebilecek huzursuzlukları bertaraf etmek için Kur'an-ı Kerim'deki; kadın ve erkek taraflarından birer hakem seçilerek aralarını düzeltmeye çalışılması tavsiyesine (Nisa S.4/35) bağlı olduğunu düşündüğüm bu davranış, kültürümüzün çok önemli kollarından biri olarak o zamanki hayata girmiş olmalıdır.

Sorumluluk taşıma işi, aile reisi kadar mahallenin her ferdiinde farklı şekillerde kendini gösterirdi. Sürekli mahallede bulunmaları sebebiyle bu görevi üstlenenlerin belki de en başında mahalle bakkalları gelirdi. Mahalleye girip çıkanları en sıkı takip edenler bunlardı. Yabancı, özellikle de şüpheli gördükleri kişilerle yardımcı olma görünümünde hemen diyalog kurarlardı ve maksadı tez elden anlayarak sorunu çözerlerdi. Eğer yardımcı olunacak bir durum varsa derhal yardımcı olurlardı, hoşlanmadıkları bir şeyi elde etmişlerse, o işi, usturuplu bir şekilde bertaraf ederlerdi.

Mahallenin yoksulunu, garibanını, sıkıntısı olanlarını ilk elden bilenlerinden biriydi bakkallar. Modernleşmenin getirdiği, müşteriye iltifatı bile bilmeyen bugünkü marketlerin aksine, günlük ihtiyaçlarını karşılayacak veya anlık para verebilme durumu olmayan herkese, aile reisi gibi davranmayı bilen usta esnaflardı onlar. En yakınına derdini açamayanlar, soluğu mahallenin bakkalında alırlardı. Mahalle sakinlerinden bazıları onları incitseler de onlar incinmezlerdi. Birçoklarının ekonomik sınırlarını yine onlar bilirlerdi. Birçok kereler alışık defterlerini yakmış olmalarına rağmen veresiye isteme durumunda olanlara şefkatle muamele yaparlardı, eski defterden söz dahi etmezler-

di. Kendileri kıt kanaat geçinseler bile yokluk çekenlere bunu hissettirmezler, bilakis onları en iyi yine onlar anlardı. İnsanlara, belki akrabalarının gösteremediği yakınlığı yerine göre onlar gösterirlerdi.

Bakkal dükkânlarında veya yakınlarında oturan kişileri halk makbul adam kabul etmezlerdi. Bu yüzden bakkallarda kimse oturup kalmaz, işini bitirdiğinde hemen terk ederdi. Her aile reisi de çocuğuna bu yönde tembihte bulunur, nedenini de açıklardı. Borca almaktan çekinenler, veresiye aldığına bilinmesini istemeyenler veya parası ve ihtiyacı kadar almak isteyenler olabileceği, çocuklara anlatılırdı.

Mahalle bakkalları bir danışma bürosu gibi çalışırlardı. Dünürçüler, postacılar, polisler, icracılar hepsi adresleri onlardan sorarlardı, onlar da iyilik umduklarına yardımcı olurlardı, zarar geleceğini anladıklarında ise sorulanları asla bilmezlerdi! Gerek duyduklarında yetkili bildikleri kişilere bilgi verirler ve ikazda bulunurlardı.

Şimdilerde olduğu gibi mahalle muhtarlıkları öyle yarışla elde edilecek bir iş olarak görülmezdi. Mahallenin sanki baş aile reisi durumunda görülen mahalle muhtarlığı için kâmil, her yönüyle güvenilebilir, tahsilli olmasa da arif, görgülü ve saygın bir kişi, tek aday olarak seçime girdirilir, belki de ölene kadar o mahallenin muhtarı yapılırdı. O, bırakmak istese de mahalle onu bırakmazdı. O da kendisine olan sevgi, saygı ve güvenin hakkını verme gayretinden asla taviz vermezdi. Her şeye karışmaz, ama göz ucuyla mahalleyi, bir baba şefkat ve sorumluluğunda takip ederdi. Yardımda bulunacaklara o işaretle bulunur, yardımlar gizlice, çoğu zaman onun eliyle yapılırdı. Yardımlar, gecenin en ilerleyen saatlerinde götürülürdü. Yardım yapılacak evin kapısı hafifçe tıklatılır, ses alındığında veya ayak sesleri işitildiğinde paket kapıya bırakılarak gecenin karanlığına gizlenilir, yardımın içeri alınması ile birlikte yine gecenin karanlığında kaybolunurdu. O iş, hemen orada unutulurdu. Muhtar azaları da aynı kapasite ve duyarlıktaki kişilerden sıralanırdı.

Bu davranış ve anlayış hemen her yerde

hâkimdi. Baba, çocuğunun harçlığını o görmeden elbisesinin yakınına bırakır, çocuk da aldığı bu kültürün gereği olarak sessizce alır, cebine koyardı. Ya da baba, çocukların harçlığını anne aracılığı ile verirdi. Hiçbir çocuk, babasından harçlık istemediği gibi kardeşlerinin ne kadar harçlık aldığını bilmez ve öğrenmeye de meraklı olmazdı. Bu, bir bakıma çocuğu geleceğe ve hayata hazırlamaktı. Babası dahi olsa kimseden bir şey istememeye çocuk yaşta alıştırmış olurdu. Nasıl yorumlanırsa yorumlansın, ancak bunun, yine peygamberî bir kültür eseri olduğunu, Peygamberimizin, ilk Müslüman olanlardan bir kısmına; "Atının üzerindeyken kırbacın yere düşse dahi, kimseden bir şey istememek üzere bana biat ediyor musun?" şeklinde aldığı biatlerden esinlendiğini düşünüyorum.

Maraşlı her evin vazgeçilmezi Maraş tarhanası, yapımı çok zahmetli ve oldukça da zor işlemleri olan zahire türlerinden biridir. Kahramanmaraş'ta bu iş, şu anda sektör haline gelmiş olmakla beraber tarhanasını evinde yapan ailelerin öyle tek başlarına üstesinden gelebilecekleri bir iş değildir bu. Bu iş için mutlaka malzemeye, yardım almaya, iş paylaşımcılığına ihtiyaç vardır. Burada da yine akrabaların yanı sıra komşular yani mahalle ailesi devreye girdiği gibi işe en fazla omuz verenler de onlar olurlardı.

Her ailenin, evinde tarhana yapımı için gerekli malzemeleri bulundurması mümkün değildi. Gücü yetenler, evi müsait olanlar, evinde müsait yeri olanlar, tarhana yapımında kullanılacak malzemeleri hayrat olarak bulundurlardı. Bu iş için; yan yana getirilerek, özel iplerle örülen, serildiğinde bir kilim şeklini alan, çok ince kamışlardan yapılmış ve adına çığ denilen malzemeler kullanılır. Bunun, Kahramanmaraş dışında kullanıldığını henüz duymadım ve kullanıldığını da zannetmiyorum.

Bir aileye kış boyu yetecek kadar tarhana yapımı için bu çığlardan, en az 20–30 tanesine ihtiyaç vardır. Bitmedi; bu çığların, üzerine serilmesi için daha çok kavak ağaçlarının ince ve düzgün olan kısımlarından özellikle seçilmiş, 3–4 metre boyunda, 40–50 den fazla, Maraş deyimi ile "şapta"ya ihtiyaç vardır. Tarhananın

pişirildiği, oldukça büyük, iç yüzeyi kalaylı bakır kazanlar yani masara kazanları ile malzemelerin bir kısmı veya tamamı hayrat edilirdi. Bu hayrat malzemeler, ilkbahardan itibaren sahibinin evinden çıkar ve komşudan komşuya dolaşmaya başlar; bir, hayrat sahibinin tarhanası yapıldığında, bir de mevsim tamamlandığında yani sonbaharda, korunmak için tekrar sahibinin evine getirilirdi.

Yenmesi çok zevkli, yapımı ise çok zor olan tarhananın işleri bu kadarı ile sınırlı değildi. Bu işin, aşının pişirilmesi bir merhale, yoğurt katılması, dama taşınması, dinlendirilmesi ikinci merhale, serilmesi ve kuruduktan sonra çığlardan alınıp güneşte iyice kurutulup saklama kaplarına konulması ise üçüncü merhalesidir. Üçüncü aşamada işler, ev halkı ile yapılmasına karşılık, ilk iki merhalede çevre desteğine ihtiyaç vardır. Bu kadar zor bir işlem, elbirliği ile yapıldığında, kısa bir sürede tamamlanırdı. Akrabalardan, evleri yakın olanların katılımı olmakla beraber bu işler, daha çok mahalle ailesi desteği ile yapılan işlerdi. Özellikle tarhana serilirken, yoğurda katılmış aş serilmeye hazır kıvamına getirilir, topaçlar yapılır, topaçların sericilere taşınmasında çocuklar severek görev alırlardı. Bir bakıma, henüz çocuk yaşta kişiler bu dayanışmaya bu şekilde alıştırmış olurdu. Şimdilerde tarhana sermek için mala kullanılması bir kolaylık olmasına karşılık eskiden el marifetiyle serilirdi. Tabi en ince serenler takdir edilir ve her yerde övülürdü. Bu da bir ustalıktı. Bu maharetin sahipleri ise hiçbir surette ustalıklarını gizlemezler ve işten kaçmazlardı yani kurnazlık yapıp iş bilmez görünmezlerdi, hatta böyle davranmak ayıp sayılırdı.

Tarhananın, serildiği günün ikindi sonrasında, garbi yelinin de etkisi ile kurumaya yüz tutmuş haline firik denilir ki firik olduğunda tarhana sahibini tatlı bir telaş sarardı. Yerine göre beş, altı, sekiz ve daha fazla çığ üzerinden firik, akrabalara, komşulara ve dostlara dağıtıldı. Mahallede, her gün kimin firiği varsa bilinirdi ve gelmesi de beklenirdi. Üstelik ceviz içi, badem içi gibi katkı kuru yemişler de yanında gönderildi. Yani eksiksiz ikramda bulunmak, kültürün en bariz ve vazgeçilmez örneği idi.

Firik, özel tabaklarda ve özel bezlere sarılarak gönderilirdi ki bütün bunlar zamanla ya şekil değiştirmiş veya uygulamadan kalkmıştır.

Her Maraşlı evin zahire türlerinden biri de kolay gibi görünmekle beraber işlemleri bir hayli zaman alması bakımında meşakkatli bir iş olan “kuru” yapmaktı. Yazın nimetlerinden kış aylarında da yararlanmak, ekonomiye destek sağlamak, en önemlisi de geçim zorluklarını hafifletmek için yaz aylarında ucuz ve bol bulunan sebzelerin bir kısımlarından kurutmak suretiyle kışa stoklar yapılırdı. Bunların başında patlıcan, kabak ve biber kuruşu gelirdi. Bu, Maraşlı ailelerin biraz da dolma yemeğine düşkünlüklerinden kaynaklanan bir zahire türüydü. Kabak ve biberlerin içinin oyulması, patlıcan kadar zor olmadığı için dışarıdan desteğe pek ihtiyaç duyulmazdı. Bundan dolayı kuruşu yapılmak üzere patlıcanların içinin oyulmasında çevre desteğine ihtiyaç vardı. Çünkü hem biraz zor, hem de bir an önce içi alınıp kurumaya bırakılması gerekmektedir. Bekletilen patlıcanlardan verim almak zor olduğu gibi işlemleri de zorlaşır. Ortalama beş kişilik bir ailenin kışlık iki yüzden az olmamak üzere üç, dört yüz kuru yaptığını biliyorum. Bunların, üçte ikisi gibi miktarları komşulara paylaştırılır ve kısa sürede iş bitirilmiş olurdu.

Bağcılığın bir hayli yaygın olduğu zamanlarda, yapımı zahmetli ve zor olan şıra yapımı sırasında da bağ komşularından veya yakınlarda bulunan akrabalarından destek alınır, işler elbirliği ile ve özenle yapılırdı. Şıra yapımı işi, tarhananın yapılmasından süre olarak daha uzun zaman alması ve çeşitliliği bakımından daha zordur. Tek kişi ile üstesinden gelinebilecek bir iş değildir. Bütün zahmetine rağmen kimse; “Bu iş zahmetli bir iştir, kolayına yapılmıyor öyle!” demez, o imkâna sahip olmayanlara en azından, bu ürünlerden tattırmaktan geri kalınmaz, hatta büyük zevk alınırdı. Üzümlerin yetmesi yani olgunlaşması ile ikramlar başlar, eş, dost ve ahabplara, komşulara bir ilk turlandadan, bir de güz mevsiminde bağbozumundan önce, bağın en güzel üzümlerinden ve çeşitlerinden seçilerek hazırlanmış, en az orta boy sepetlerle hediye gönderilirdi. Güz

üzümünün yanında tabi ki üzeri taze cevizle süslenmiş hatta kaplanmış, en az beş kişilik bir aileye yetecek miktarda bir kap bastık hapısa ile birlikte gönderilir, genelde evin hanımına, annenin selamı ile evin çocukları tarafından takdim edilirdi. Hediyein çocuklarla gönderilmesi işi de çocukların hediyeleşmeyi öğrenmesi bakımından kültürün bir parçasıydı. Şıraların tazesinden ve kurumuşundan ayrı ayrı, çevreye hediyeler gönderilir, uzun kış gecelerinde gelen misafirlere de mutlaka bunlardan ikram edilirdi.

Burada öyle zannediyorum ki; Yüce Allah’ın: “Ey iman edenler! Kazandıklarınızın ve yerden sizin için çıkardıklarımızın temizlerinden infak edin (ihtiyacı olanlara verin). Ve sakın onun kötüsünden ve kendiniz için gözü kapalı (gönül rahatlığıyla) alamayacağınız (ucuz ve düşük evsafı) şeyleri infak etmeye meyletmeyin (kalkışmayın). Allah’ın Ganî ve Hamîd olduğunu bilin (Bilin ki Allah zengindir, hiçbir şeye ihtiyacı yoktur ve övülmeye layık olandır.) (Bakara 2/267) ayetini, o zamanın insanları çok iyi anlamışlar ve bunu ilke edinmişlerdir. Son zamanlara kadar, bu toplumun inandıkları esaslar aynı zamanda kültür olarak yaşantılarına geçmiştir. Üzülerek belirtmek gerekirse bu davranışlar da bugün kaybettiklerimiz arasında bulunmaktadır.

Her Cuma sabahı kentteki bütün camiler, etrafta ikamet eden hanımlar tarafından, yıkanacak yerleri yıkanmak, silinecek yerleri silinmek suretiyle temizlenir, Cuma saatine kadar pırıl, pırıl yapılarak Cuma namazının huzur içerisinde eda edilmesi için namaz kılınmaya hazır hale getirilirdi. Camilerin, Allah’ın şanına yakışır vaziyette tertemiz olması gerektiğinin herkes şuurunda idi! Bu işleri herkes canla başla yapar, severek yaptıkları için bunu yük sınımlardı. Benzer bir hazırlık da Ramazan ayı ve bayram arifelerinde yapılırdı.

Maraş geleneğinde, Ramazan Bayramı’na mahsus, Ramazan’ın son haftası içerisinde yine Maraş usulü çörekler yaptırılır, hane halkı sayısından az olmamak kaydı ile yakın akraba ve komşulara da çoğunlukla aile fert sayısına göre bu çöreklerden gönderilirdi. Ayrıca, bayramda ziyarete gelenlere de hoşaf yanında bu

çöreklerden ikram edilirdi.

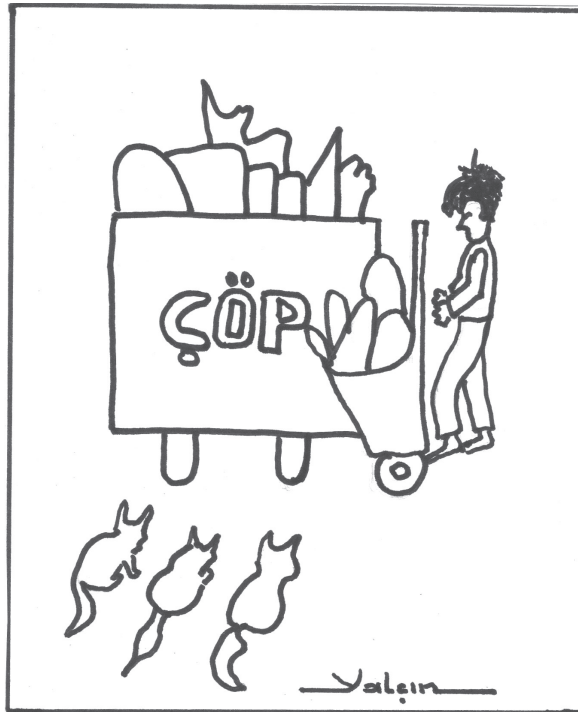
Mahallelinin işleri bunlarla da sınırlı değildi, onlar birçok aileden oluşan, gerçek büyük bir aile gibiydiler. Birbirlerinin işlerini görmekte, sıkıntılarını gidermekte ve ortak olmakta, cenazelerinde-düğünlerinde birlikte bulunmakta, mahalleye kol kanat olmakta velhasıl bir ailenin yükümlülüklerinde ve bu yükümlülüklerin icrasında bir aileden asla farkları yoktu. Bir mahalleye bir yabancı girse hemen hepsinin haberi olur, olumsuz bir davranışta bulunmaması için o kişi takibe alınırdı. Bugünkü evlerin çift kapılı olmasının aksine aileler fazla tedbire bile gerek duymayacak kadar kendilerini güven ve koruma altında hissederlerdi.

Birisi üzgün ve neşesiz görölse, yaşça kendisinden büyük ablaları, ağabeyleri tarafından sıkıntıları araştırılır ve en kısa sürede çözüm bulunurdu.

Şimdi bunların hiçbirisi kalmadı. Mahalle Ailesi çöktü, sosyal yapı yaralandı, gemi su aldı.

Gemiye bilinçli delenlerin keyfine diyecek yok, bilinçsiz olarak bu işi yapanlar veya yapanlara davranışlarıyla destek olanlar, henüz işin tam olarak farkında değiller ama gemi su almaya devam etmektedir, sonucun ne olacağı ise belli, tabi görenler için!

Sürekli; "Aynı apartmanda yaşayanlar, uzun zaman bir birini görmüyorlar, bu nasıl iş, bu nasıl komşuluk!", diye serzenişte bulunanlar, en azından hâlâ vardır. Ateş güçlü, böyle devam ederse bunların da yarın sesleri kesilecek, takatleri kalmayacaktır. Tehlike, bilinenden de büyük ve büyümeye devam ediyor. Bırakalım birbirini görmediklerini, aynı apartmandaki komşular birbirlerini tanımaz olmuşlar. Bu sosyal yapı bu kadar çürümeye dayanamaz. Kurtarabilecekleri kurtarmak suretiyle bu yapıyı restore etmeye bakmak gerekir hiç değilse, hem de acilen, tamirata devam etmek şartıyla tabi!

SÖYLEŞİ

Söyleşen : Figen Meltem Hiçyılmaz
Söyleşilen: Mehlika Gül

***Şiir ve öykü yazıyorsunuz. Daha çok şiir-
lerinizin yayınlanması, sizde şiirin daha ön
plana çıktığını mı gösteriyor?***

İkisini de birbirinden ayıramam. Her öyküm, her şiirim benden doğan çocuklarım gibidir. On şiir yazarsam, 3-4 öykü yazarım. Belki de şiirlerin çokça görünmesi bundandır.

***Konularınızı çevre ve yaşadıklarınız mı
yoksa hayâlleriniz mi oluşturur?***

Hepsi de elbet. Çevremizde olup bitenleri yürüyüp geçemediğimiz gibi hayâllerimizi de göz ardı edemeyiz.

***Günümüz şiirini ve öykücülüğünü nasıl
değerlendirirsiniz?***

Şairlerin çoğalması şiirin iyi durumda olduğunu göstermez. Günümüz şairlerine bakacak olursak bir hayli isim geçiyor. Bu isimlerden çoğunu yeterli görmüyorum ne yazık. Bir şiirin yetkin olması için, şiirdeki özellikleri içinde bulundurması gerekir. Cılız seslenişler toplum tarafından da benimsenmezler. İyi bir şiirin de, şairin de kendini ölümsüz kılmaması istenir hep. Anlık tutunmalar kayıp, akıntı da sürüklenip kaybolurlar sonunda. Öyküde de böyledir durum. Nerede o eski öykücüler? Ne şiirde, ne de öyküde bazı isimlerden söz etmekte istemiyorum. Çünkü unuttuklarıma haksızlık etmiş olurum.

Edebiyat dergileri üzerindeki düşüncelerinizi açıklar mısınız?

Dergiler...Yazar ve şairlerin beşikleridir onlar. Orada büyür, oradan seslerini duyururlar. Bugün, geçmişte çıkan dergilerin büyük çoğunluğu kapanmış durumdalar. Kolay değil elbet. İşin hem maddi, hem manevi yönü var. İki yanı da zorluklarla dolu. Eğer destekleri yoksa, yaşamaları da zor. Geleceğin yazarlarını, şairlerini yetiştirmek, beslemek istiyorsak dergilere (gerçek yetkinlikte olan) hep birlikte sahip çıkmamız gerekir.

Bir yazın insanında çok yönlülüğü nasıl değerlendirirsiniz?

Sanırım birçok alanda yazmayı işaret ediyorsunuz? Bu konuda yazarlarımızın yazdıklarını okudum. Bir kısmı, güçlü bir çizgi oluşturmak için tek alana yoğunlaşmayı gösteriyorlar. Bir kısmı da, kişide o güçler varsa, niye olmasın diyorlar. Ben de bu ikinci düşüncedeyim. Birçok alanda, yani çok yönlülükte başarı varsa, olsun elbet. Koşan atın önünü niye keselim ki... İşte USARE'nin genel yayın yönetmeni Yalçın Yücel. Neredeyse her alanda görüyoruz Yücel'i. Tümünde de başarılı bence. Yücel'in beğenmediğim tek yönü: kendini gizlemesi, övgüden hoşlanmaması, aşırı alçakgönüllülük. Oysa hak edilen başarı kendini göstermeli diyorum. Yalçın Hocam, belki de bu düşüncemden dolayı beni eleştiri-

recek. Olsun. Usare’de yazıyorsam, yazıyorsak, onu tanıdığımız, sevdiğimiz içindir.

USARE dergisinde gözlemlediğiniz eksikler var mıdır? Ya da, şunlar da olsaydı diyeceğiniz neler olabilir?

Yalçın Yücel hocamın dergi, hatta dergiler çıkaracağını duyduğumuzda şaşımamıştk. Çünkü konunun ustasıydı o. Demirine şekil veren demirci ustası gibi kendinden emin

her zaman. İlk sayıda bazı eksikler gördük elbet. Fakat, bunların Yalçın hocamdan kaynaklandığını sanmıyorum. Her sayı çıktığında, daha bir güçlendiğini, büyüdüğünü gördük USARE’ nin. Bir kere iyi bir yazar kadrosu var Yücel’in. Onun, her gelen yazıyı, şiiri dergiye koymayacağını da biliyoruz. Ülkenin her yanında yazın dostlarının olması da büyük bir avantaj onun için. Saygı ve sevgilerimle.

Güniz Demirci

ÇİNGENE ÇOCUKLARI

Portakal dilimi sevgi turfanda
Ilık beyaz kuşları suskunluğun
Perdeler açılırken kentin sancısına
Çingene çocukları
Uykularını eskiterek
Çalar kavallarını
Ve büyürler, kentin arka sokaklarında

Birbirine ulanır bütün yalnızlıkları
El ele dolaşır seslerindeki dostluklar
Bakışırken insanları perdeli gözlerle
Gün çeviriverir dinginliğin düğmesini
Ve çingene çocukları
Yoksul bakışlarını gömerek yakalarına
Şarkılar söylerler belki de günün kulağına

Cevdet Alperen

RÜYA

Rüyalar gördüm
Uçsuz bucaksız deryalar gördüm
Sevr mi desem,Hıra mı desem
Başı bulutlara uzanmış
Yüksek dağlar gördüm
Müzdelifi mi desem, Arafat mı desem
Ufuklarla sevişen sonsuz ovalar gördüm.
Su gibi akan insanlar gördüm
Bir hakikat gibi rüyalar gördüm.

Gülnar Səma
(Azerbaycan)

GÖZƏLLİK

Getmir bu gözəllik mənə qalıbdır,
Ömür-gün keçsə də, yenə qalıbdır.
Adı gözəllikdir, özü qalıbdır
Mən məğlub oluram bu gözəlliyə.

Getsə, bu gözəllik mənlə gedəcək
Məni ömrüm boyu təqib edəcək.
Deyirsən sonunda səni udacaq.
Mən məğlub oluram bu gözəlliyə.

Nə olsun deyiləm bir ala gözlü,
Yenə görünürəm mən Səmaüzlü,
Gəlin təslim olaq lap sizli, bizli
Mən məğlub oluram bu gözəlliyə.

ŞAIRCE ÖLÜYORUM

Son gülüşüm dem aldı Eylül tutsaklığında
Biçare gönül üşüyor ecel pazarında
Çırılçıplak ölümler
Kefensiz yatıyor hepsi bir arada
Nefesim buz kesilmiş
Kalbim atmıyor dilim tutuk
Bin bir gece masalı değil bu
Bir şairin ölüm masalı anlatılan
İyi geceler diliyorum son kez kendime
Gülüşüm eksik olmuyor soğuk yüzümde
Elveda yalan dünya
Merhaba baki dünya
Öyle ki
Bebek ağıtında doğdum
Şiir gibi yaşadım
Şairce ölüyorum

ÂH ŞU MEHTAP

Rahmet etmezse Hüdâ, mehtap nur olur sanma
Birlik olsa kehkeşan, bir kamer olur sanma

Mehtabın cezbesinde, ülkerler acze düşer
Nûr-u aşka müptela, düşen kurtulur sanma

Cemalinin seyrinde, gönül yakan Hûda'dır
O'nsuz karanlık her yer, menzil bulunur sanma

Ol Resûl'ün aşkından, parmağına dayanmaz
Sevda ile şâkk olur, gayri yarılır sanma

Aşk şarabı içmeyen, kapısına gelmeyen
Mecnun olup çöllerde, Leylâ'yı bulur sanma

Kalbi huşyar olanlar, Kevser'den hep doldurur
Aşkla dolan peymane, yere dökülür sanma

Mehtapsız gecelerin, mısraları hor olur
Sadre şifası olmaz, gönül şâd olur sanma

Mehtaba dalan şair, şiirle hemhal olur
Aşkın ızdırabından, sual sorulur sanma

Mehtap kaybolur inan, cânân yanyana gelse
Kimin nûru kimdedir, gözle görölür sanma

Öyle bir an geldi ki, mehtabı karıştırdım
Kalbim aşkını bulur, sevda unuttur sanma

Zerre inhiraf etse, nazarın şu kalbimden
İnsaf etmem güzelim, kalbim doğrulur sanma

Sevgilinin yüzünde, parlayan hep güneştir
Kamer şemse muhtaçtır, onsuz nûr olur sanma

Üzülme sen ey şair, mehtap nursesiz mümkün mü
Aşk meydanı çetindir, Rüstem olunur sanma

Ya mehtap yere insin, ya da sen çık semaya
Cemâl'in güzelliği, kalbi uyutur sanma

Şairler toplansın hep, şiir dinlesin mehtap
Öter bülbül-ü şeydâ, diller tutulur sanma

Can gelsin cânân gelsin, mehtabımız şen olsun
Vuslatın Irmakları, Yılmaz, durulur sanma

Anı

Asuman Soydan Atasayar

PİKAPLI RADYOMUZ VARDI

Pembe renkli bir pikapımız vardı, hatırladıkça içimi cız ettirir hep. Unutulmazların başında gelen hatırı sayılır eşyalarımızdan biriydi o. Evimizden ne zaman gittiğini, eskidi diye ne zaman dışarıya atıldığını hatırlamıyorum. “Ah elime bir geçirsem, kaç para isterlerse veririm” diyecek kadar onu özlediğimi hissediyorum.. Onun narin kapağını açarak iğnesinin tozunu temizleyip, bir de plak seçip içine yerleştirdikten sonra arkaya yaslanıp dinlemek için ne verilmez ki? Kerpîç evlerin, çamurlu yolların, elektriğe henüz kavuşan şehrimizin belki de en lüks eşyalarından biriydi o. Bir tencere yemek pişirmek için ocak başında bekleyen kadınlar, gaz ocağına henüz kavuşmuşken radyolu pikap damgasını vurmuştu bizim evin orta yerine.

Dev cüsseli cızırtılı sesler çıkartan, hantal gramofonlar gibi değildi. Kucakta rahatlıkla taşınabilecek ölçüdeydi. Çağ atlama devriydi belki de! Şimdiki büyük boy diz üstü bilgisayara kadardı kapladığı alan; kalınlığı ise dört parmakta biraz daha yüksekçeydi. Teknoloji hızla geliyordu ne de olsa! Oldukça

küçülen ebatlarına rağmen hem daha net ses çıkartan kırk beşlik plak çalıyor hem de radyo görevi yapıyordu o güzelim alet. Babamın borç harç aldığı bu maharetli kutunun evimizde uzun yıllar ağırlanması için başköşeye oturduğu tarih 1966 veya 67 olmalı. Amerika’da Apollo-8’ in, 9’ un, 13’ün uzaya çıkış ve insanoğlunun Ay’a ayak basışından senelerce adım adım haber veren pikaplı radyomuzun hakkı ödeşilemez.

Pembe kutunun zarif yapısı, annemin zevkini okşarken, maharetleri de babamın ilgi alanındaydı. Yani gönüller okşayan nadide bir eşyaydı o. Kış mevsiminde hem oturma odası, hem misafir hem de yatak odası olarak çok amaçlı kullandığımız, yükü oldukça ağır olan odamızın hükümdarıydı adeta. Babam, parmağıyla sus işareti yapıp gözlerini ayırmışsa belli ki ajans saatiydi. Onun dibinde otururken sigarasını yakmayı ihmal etmezdi. Çileli hayatın yorgunluğunu onun başında daha kolay atıyordu belki de; “Şu işe bak!” diyerek elini hayretle oynatınca, sigarasının külünün, halının üzerine düştüğünü fark et-

mezdi. Annemin çılgınlık ikazı gelince babam aceleyle biraz da korkarak, elinin tersiyle silkelendi küllerini.. “Elin gâvuru Ay’a gidiyor, biz de bunu anında evimizde öğreniyoruz... Ne iştir Yarabbi?” diyordu biraz hayret biraz gururla. Apollo uzay aracının aya inişine akıl erdiremeyen aile büyüklerimizden birisi:

“Git oğlum git inanma bunlara! Uydurup uydurup konuşuyorlar yahu!...Peygamber Efendimiz ayı parmağıyla ikiye böldüğü halde oraya çıkamamışta Amerika’nın gavuru mu çıkacak...?” diyenler de vardı.

Diğer haberler, çocuk hafızamın ilgisini pek çekmemiş olmalı ki; Radyoyla Apollo özdeşleşerek kalmış hatırımda..

Dışarıda soğuk ve kar hüküm sürerken; sobamız akkorlaşan ateşin etkisiyle şeffaf hale gelir, tatlı bir kokuyla ısıtırdı kerpiç duvarları. Babamın efkârla tüttürdüğü sigaraların dumanları da efkârlı olurdu. Yoğun duygular içinde tüten dumanlar, aheste helezonlar çizerek sobanın kapağından kaçarlarken biz ince musiki zevkindeydik belki de.

Babamın getirdiği plaklar, yeni bir plak gelinceye kadar dönmeye mahkumdular bizim evde. Annemin usanç noktası gelinceye kadar plakları tekrar tekrar dinlerdim. Bıkıp usanmadan dinlediğim şarkı ve türkülerin kırık kırık söz ve melodileri hala kulağımda terennüm etmekte.

Hiç unutmadıklarımın biri de “ağlatan plak”tı. Varto Depreminde yavrularını

kaybeden bir annenin feryadını “Bahriye Kocadağ’ın sesinden dinlerken ağlamayan kalmazdı. Babamın, gözü sulu teyzesi bize geldiğinde, özel olarak onu dinlemek isterdi. Ölmüş olan kocası için ağlamaya bahane arardı belkide. Fakat babamın muzipliği tutar, “Ağlatan plak” yerine Ali Avaz’ın sesinden “Güldüren plak” dinleterek onun ağlama isteğini sabote ederdi bazen.

Yıllar içinde ona bağımlı olmuştuk hepimiz. Hele haftaiçi her gece saat onda başlayan “arkası yarınlar” günümüzün dizi filmleri gibi heyecan katardı dünyamıza. Her gece, saat ondan önce annemi bir telaş alırdı. Sobaya odunlar atarak yeni bir hararet dalgası altında yataklarımızı yapardı. Yere ve somyelerin üzerine serdiği yatakların bembeyaz çarşaflarını, yastıklarımızın üzerine kaneviçe işli örtülerini bir telaşla sererdiki anlattım. Herbirimizi tek tek tuvalete gönderir, pijamalarımızı giydirdi, kardeşlerimi uyumaya meylettirirdi sakince dizisini izlesin. Ben yatağımın içinde hem ders çalışır hem de anneme arkası yarın arkadaşlığı ederdim.

Tatlı, huzurlu saatlerimiz olurdu o kutucuğun başında. Hayal dünyama kattığı renklerle hep anmaktayım onu bunca geçen zamana rağmen. Acaba bizden sonra, kimlerin yüzünü güldürdü, hangi ellerde çürüdü ve nereye gömüldü o güzelim alet.? Çok merak ediyorum.

M. Nedim Tepebaşı

İKİ SEVİNÇ ARASI İKİ HÜZÜN

Mevsimin en sıcak günleri! Eke çoban, dağın yamacından, canlara can katmak istercesine çağlayarak çıkan soğuk suyun beslediği, heybetli ceviz ağaçlarının derin gölgesinde sürüsünü topladı.

Davarlar, demirci körüğü gibi nefes alıp veriyorlardı. Hızını kesmek ve akışını sakinleştirmek için önüne gelişi güzel kademeli bentler kurulan su, iri taşlara çarptıkça bembeyaz köpükler oluşturuyor, etrafa saldırdığı serinlikle sürüyü kışkırttıkça kışkırtıyordu. Cazibesine dayanamayıp suya dalmak isteyen asi hayvanlar ise çobanı ve köpeğini bir türlü geçmiyorlardı.

Onları sükûnetle nefeslendiren çoban köpeğini yanına çağırdı, sürüde hemen bir hareketlilik başladı. Mır mır sesler çıkarak kıpırdanan davarlar, çoktan kulaklarını dikip teyakkuza geçmişlerdi. Çoban ve köpeği, önlerinden çekilir çekilmez, bentlerin etrafına, gerdanlığın habbeleri gibi dizilmeleri bir oldu.

Süt emen kuzular misali süzdüre süzdüre sularını içenler, bir bir ceviz ağaçlarının gölgesinde dinlenmeye çekiliyorlardı.

Sürüsünü kontrol eden çoban, işin buradan ötesini köpeğine bıraktı, sonra kendisine uygun bir yer seçip oturdu. Günlerdir süren kurgusunu bugün gerçekleştirecekti, hem çok heyecanlıydı, hem de çok mutluydu. Kendi kendine; “Bugün çok güzel bir gün olacak!” dedi.

Yerinde duramıyordu, kalktı, azık çıkını aldı, arkadaşları ile her gün birlikte sofraya kurdukları sekiye gitti. Kurgusunu bir an önce gerçekleştirmek için sabırsızlanıyordu ama önce yemek yenilecekti. Bunun için arkadaşlarını beklemek zorundaydı. Çünkü usul böyleydi. Allah ne verdi ise beraberce yemek, onların ortak özelliklerindendi.

Peş peşe toplanma yerine gelen arkadaşlarından her biri de sürülerini dinlenmeye aldı, sonra da azıklarında olanları getirip orta yere koydu. Elbirliği ile sofraya açıldı. Onların, böyle ortaklaşa yediklerini eşleri de biliyorlardı, nevaleler ona göreymiş. İçlerinden birisi: “Soframız, Halil İbrahim Sofrası gibi bereketli olsun inşallah.” dedi. Besmeleler çekildi, yemekler yendi, dualar edildi, sofraya toplandı, birlikte namaz kılındı.

Hafta sonları şehirden piknik için gelenler olsa da hafta içinde buraya çobanlardan başka kimseler gelmezdi, her bakımdan burası onlar için müsait bir yerdi.

Serinlik yayılana kadar dinlenmek üzere çantalarını başlarının altına alanlar uyumaya hazırlanıyorlardı.

Eke çobanda yatma gibi bir hazırlık yoktu ama telaşlı bir hâli vardı. Bakışlar, ondan bir açıklama bekleniyor gibiydi ama o, cesaret edip de düşüncesini söyleyemiyordu. Arkadaşlarının uykusunu bölmek de istemiyordu. Nihayet cesaretini topladı, boğazını ayıklar gibi yaptıktan sonra: “Arkadaşlar! Sizden bir isteğim olacak, benim için bunu yaparsınız değil mi? Ben şehre gitmek istiyorum, geleceğe kadar benim sürüye de göz kulak olsanız, ne dersiniz?” diyebildi.

Arkadaşlarından aldığı olurun hemen arkasından dik yamacı uçarcasına katetmesi bir oldu. Dolmuşların güzergâhı yol, tam da köyün ortasından geçiyordu. İlk gelen dolmuş binip şehrin yolunu tuttu.

Zaten köyleri şehir merkezine çok uzak sayılmazdı. Köye yakın yayla evleri sahiplerinden birçoğunu yakinen tanıyordu, hatta bazıları ile dostlukları bile vardı. Şehre iner inmez bunlardan kendisine en yakın ve akran olarak gördüğü birisinin iş yerine gitti. Karşılıklı hal hatır soruldu. Ismarladığı çayı karşılıklı içerlerken dükkân sahibi arkadaşı; “Hayırdır, bir durum mu var, niye şehre geldin bu saatte?” diye sordu. Öyle ya, çoban dediğin bu saatlerde sürüsünün başında olmalıydı!

Önce ne diyeceğini bilemedi. Niçin geldiğini söylese acaba nasıl karşılanırdı? Kısa süreliğine bir tedirginlik yaşadı. Çünkü onlara göre kurgusu, bir çobanın yapacağı işlerden değildi. Ama başkalarının ne ayrıcalığı vardı ki? Kendisinin yapmak istediğini şehirli biri, özellikle de modern ya da sosyete diye adlandırılan kesimden birisi yaptığında incelik sayılır, köylü yaptığında ise taaccüp edilirdi, bunu tahmin edebiliyordu. Ama ince düşünmek herkesin hakkı değil miydi?

İşyeri sahibi, ne söyleyecek diye dikkatle ona bakıyordu. “Şey, ben” dedi ama kulaklarına kadar kızardı. Bunu, kulaklarındaki sıcak-

lıktan kendisi de hissetti. Söyleyeceği, işyeri sahibinin tahmin edebileceği, kendisinden bekleyebileceği bir söz değildi. Ama olan olmuştu bir kere. Buraya kadar gelmişti, söze de başlamıştı. Adamı daha fazla meraklandırmaya gerek yoktu. Heyecanını yenmeye çalışırken yapacağı açıklamaya kendisini hazırladı. Gizleyemediği titrek sesiyle:

“Söyleyeceğim size garip gelebilir ama ben düşündüm ve kararımı verdim, buraya da onun için geldim. Bugün benim evlilik yıldönümüm. Bacınıza, ayıplarsınız belki ama eşime, çünkü bizim hoca: ‘Eşiniz sizin nikâhlınız, hayat arkadaşınızdır. Onlardan söz ederken yabancı birinden söz eder gibi konuşmayınız, birbirinizi sahipleniniz ki; bağlarınız kuvvetlensin, birbirinize olan saygı ve güveniniz güçlensin, herkes de size saygı duysun!’ diyor, bu yüzden diyorum ki; bugünün anısına” dedi, yutkundu. Kısa bir aralıktan sonra, hâlâ titreyen sesi ile “Eşime bir hediye almak istiyorum. İlk defa böyle bir iş yapacağım. Şehrin ve bu işlerin yabancısı sayılırım. Kendime yakın gördüğüm için size danışmak istedim.” diyebildi.

Böylesine ince bir düşünce karşısında şaşkınlık yaşadığı belli olan arkadaşı hayretini gizleyemedi:

“Vallahi ne yalan söyleyeyim, beni ziyadesiyle şaşırttın! Bu ne kadar ince bir düşünce, biz güya şehirde yaşıyoruz, açık söylemek gerekirse; böylesine güzel ve nazik bir davranış, bugüne kadar benim hiç aklımdan bile geçmedi, daha siftahım yok bu işte. Eee! Söyle bakalım, böyle düşündüğüne göre basma alacak değilsin, ne alacaksın, kadife mi alacaksın, yoksa beşi bir yerde mi? Ama o biraz pahalı olur, yine de sen bilirsin ya!” dedi.

Korktuğu olmuş, alacağı cevabı da almıştı işte.

Artık kendisini toparlamış, biraz da cesaretlenmişti. “Ben, şöyle satılmayacak ama değerli ve de güzel, benim anlatabileceğim ve anlayabileceğim şekli ile yükte hafif, pahada ağır bir şey olsun istiyorum.” dedi.

“Anladım! O zaman haydi kuyumcuya gidelim.” dedi arkadaşı.

Onu tanıtmak isteyen arkadaşının sözünü

ağzında bırakan kuyumcu; “Ben çobanı tanıyorum.” dedi. Aynı köylü sayılırlardı ama yakın bir ilişkileri yoktu. Ailesi şehre yerleşeli yıllar olmuş, büyüyünce de ticaret adamı olmuştu, onun ailesi ise köyde kalmış, o da çoban olmuştu.

Arkadaşı, bir taraftan çobanın meramına tercüman olurken diğer taraftan da kuyumcunun kırdığı potu düzeltmeye çalışarak; “Benim arkadaşım kültürlü ve ince ruhludur, saygı duyduğum bir kişidir, güzel bir hediye almak istiyoruz.” dedi.

Kuyumcu, belli ki espriyi anlamamıştı. “Bir çoban ancak böyle bir hediye alabilir ya da bunlardan seçebilir!” şeklinde düşünmüş olabilirdi, belki de o yüzden klasik takılarından çıkarmaya başlamıştı.

O, arkadaşının gözüne baktı, çünkü kendisi öyle düşünmüyordu, alacağı hediye estetik ve zarif bir şey olsun istiyordu, göz kaş hareketleri ile anlaşılmamış olduğunu ifade etmeye çalıştı. Utandığı ve hislerine tercüman olması için onu yanına yoldaş almamış mıydı?

Arkadaşı kendisini çabuk toparladı, uyanık davrandı, olası bir yanlışlığın kıvraklıkla önüne geçmek için daha açık söyleyerek:

“Siz şöyle alyanslardan çıkarın da onları görelim.” dedi.

Kuyumcu dükkânındaki kadın müşteriler, kendi aralarında konuşmayı bırakmışlar, onları dinlemeye başlamışlardı. Belki de mal bulmuş mağribi misali, dedikodu üretecek, akşama evde çingar çıkaracak malzeme topluyorlardı!

Kuyumcunun çıkardığı takıların içerisinden, çoban bir alyans beğendi ki, kuyumcu: “Bravo! Tebrik ederim, en güzel alyansı seçtiniz!” dedi. “Ne alacak, nasıl bir hediye seçecek!” diye çobanı sinsice takibe alan kadın müşteriler, dönüp bir seçtiği alyansa bir de ona baktılar. Sonra da, “Çobana bak, çobana!” dercesine, dudak bükerek birbirlerine bakiştılar. Bakışları, yakıştıramamaktan çok, gizli bir kıskançlığı ifade ediyordu!

Kısa bir duraklamadan sonra kuyumcu, her şeyi tüccar kafasıyla değerlendirmeye alışmış olduğundan mıdır; “Ama bunun fiyatını sormadınız!” dedi. Çoban:

“Sevginin bedeli ancak sevgidir, saygıdır. Sevgi için yapılanlara parasal değer biçilmez ve onun parasal değeri sorulmaz. Onun, sizin dükkânınızdaki parasal değeri, size ödenecek olan miktardır, ona da biz razıyız!” dedi. Kadınlardan biri yavaş bir sesle yanındaki: “Adam çoban mı, filozof mu?” dedi. Ne kadar yavaş söylese de sessizliğe bürünmüş bu ortamda, kadının sözünü herkes duydu.

Belli etmemeye çalışıyordu ama bu laftan da çok rahatsız oldu. Bu bereketsiz ortamdan bir an önce kurtulmak için kuyumcunun parasını ödeyerek birlikte gittiği arkadaşı ile oradan ayrıldı.

Arkadaşı teselli etmeye çalışsa da onun morali çok bozulmuştu. “Bu adamlar kendilerini ne zann ediyorlar, başkalarını küçük görme hakkını neden kendilerinde görüyorlar?” dedi. Lahavle çekti yine de kendini toparlayamadı, arkadaşına teşekkür ederek ondan ayrıldı ve köyüne giden dolmuş güzergâhına saptı.

Güzel bir iş yaptığından emindi ama kendini beğenmiş kişilerin söz ve davranmalarına fena halde içerlemişti. Dolmuşa bindi, sevinmesi gerektiği halde sevinemiyordu. “Bugün, güzel bir gün olacak!” demişti ama işler demekle güzel olmuyordu. İçine kasvet çökmüştü. Kadınların ve kuyumcunun rahatsız edici söz ve davranışlarını unutmaya çalışıyordu ama unutamıyordu. Bütün bunları düşünürken yolu nasıl katettiklerini fark edemedi, şoför uyardı, köyüne gelmişti bile.

Dolmuştan indi, sürüsünün bulunduğu yere varmak için dik yamacı tırmanmaya başladı. Güneş, ateşten çıkmış iri bakır bir levha gibi dağa doğru sarmaya başlamıştı. Seyretmeye doyamadığı bu görüntü de kasvetini dağıtmaya yetmedi. Ne olduysa kuyumcuda olmuştu. Adamlarda hem nezaket yoktu, hem de kusurlarını görmüyorlardı. Üstelik başkalarını kıskanıyor, onların inceeliklerine tahammül edemiyorlardı.

Kısa sürede indiği yamacı şimdi yokuş olarak çıkıyordu. Hayat da böyle değil miydi?

Köpeği hızla koşarak geldi, kendisini karşıladı, kuyruğunu sallayarak etrafında turlar atıyor ve sevgi gösterisinde bulunuyordu, davarlar da melemeye başlamışlardı. Birden

her şeyi unutmuş gibiydi.

Seslerden, arkadaşları onun geldiğini anladılar ve uzaktan birbirlerini selamlayarak sürüsünü sağ salım teslim etmenin işaretlerini verdiler. O da teşekkür ettiği mesajını verdi.

Akşam yaklaşıyordu, sürüyü ancak toparlayıp evlerine dönerlerdi. Her şeye rağmen bu akşam evde güzel bir sürpriz vardı.”Bakalım hanım bu günü hatırlayacak mı?” diye mırıldandı.

Köpeğinin de yardımıyla manevralar yaparak sürünün yönünü evlerine doğru çevirdi. Köpek, bir taraftan geç kalanları hareketlendiriyor, sapanların istikametini tepki vererek düzeltiyor, diğer taraftan da sürünün arka taraflarına doğru koşarak gidip geliyordu, bunları yaparken daha uzağa doğru da sesli ikazda bulunuyordu. Başarılı olamayınca nihayet çobana yaklaştı, uyarmak için etrafında dönerek sürtünmeye başladı. Ancak o, sürünün yanında sanki yoktu. Köpeğin ısrarlı uyarılarını, sonunda fark edebildi.

Etrafı hızlıca kolaçan etti. Köpeğin uyarısını anlamaya çalışıyordu ki sürüden ayrılan bir keçinin, burundaki kayalar üzerine çıktığını, oradaki bir fidanın en tepe filizini yemeye çalıştığını gördü. “Ne haylaz bir hayvansınız siz yahu! Akşam saati otlanmaya başlar, hiç uzanılmamış filizlere uzanırsınız, bir de kendi başınıza olmayı seversiniz ki!” dedi ve tebessüm etti. Keyfi yerindeydi.

Keçiyi usulünce birkaç kez çağırdı ama karşılık bulamadı. “Haydi be, uğraştırma, işimiz var, şimdi eve geç kalacağız.” dedi.

Çabaları fayda vermiyor, keçi yayılmaya devam ediyordu. Eğilerek yerden bir taş aldı ve ürkütmek için keçiye doğru fırlattı. Bunu bir kaç kere tekrarladı ise de netice alamadı. Keçi cinsinin azimkâr ve inatçı olduğunu herkesten daha iyi biliyordu ama bunu biraz fazla görerek sinirlendi. Yerden aldığı taşı daha sert ve hızlı bir şekilde keçiye doğru attı. Ne de olsa bu tür işlerde antrenmanlı idi. Bu sefer attığı taş, keçinin tam da başına isabet etti. Taş değer değmez keçi öyle bir ses çıkardı ki, feryadı dere içinde yankılanırken acısı da aynı şiddette kendi kalbinde karşılığını buldu. “Eyvah!” diye bir çığlık attı. Çobanın çığılığı ile keçinin feryadı birbirine karışmıştı.

Sesi duyan etraftaki diğer çobanlar, korku ve telaşla hemen arkadaşlarına doğru koşuşmaya başladılar.

Keçi, aldığı darbenin şiddeti ile sert bir şekilde kayadan aşağıya düştü. Feryat ederek dağın sarp yamacından süratle yuvarlanmaya başladı. Yuvarlanırken çıkardığı ses, akşamın sükûnetinin çöktüğü ortamda, çarptığı her cisimden yankılanarak tekrar dağlara aksediyordu. Can bu, hayvan için de aynı, insan için de aynı değil miydi? Farklı olan ne idi ki? Tutunma gibi bir yeteneğe sahip olmayan keçiyi durduracak önünde bir engel de yoktu. O yuvarlanıyor, çoban da arkasından yetişmek için ayakkabısının yan tarafını toprağa vererek hızla yamaçtan kayıyordu. Diğer çobanlar da onun peşinden aynı şekilde kayarak olay yerine doğru iniyorlardı.

Öyle bir an geldi ki; keçiden ses kesildi. İşte o zaman, tam anlamı ile yıkılmıştı. Dizlerinin bağı çözüldü, umudunu yitirdi ve olduğu yere yığılıverdi. Ona göre her şey kıymetli idi. “Ne olacak, nihayet o bir hayvandır!” diyemezdi, bugüne kadar da dememişti zaten. Keçi, kendini bırakmış, serilmişti, o ise gözyaşlarını tutamıyordu. Bir cana sebep olmuştu. Gün boyu, çocuklarından çok onları görüyor, onlarla beraber oluyordu. Sürüdekileri birer hayvan olmanın ötesinde kendisine bir emanet biliyor, onlar için sorumluluk duyuyordu. Arkadaşları teselli etmeye çalışıyorlardı ama o; “Olan olmuştur, çaresi de yoktur.” diyemiyordu!

Akşam oluyordu, karanlık çökmeden evlerini bulmaları gerekirdi. Yaşadığı şoku atlataca kadar arkadaşları yanından ayrılmadılar, ancak karanlık bastırmadan herkes evinde olmak zorundaydı.

Sürüsünü ahıra götürdü, ilk şoku atlatsa da olay gözünün önünden bir türlü gitmiyordu. Hayat devam ediyordu, biliyordu. Davarların yemliklerini suluklarını kontrol etti. Piston gibi göğsünü zorlayan duygularını iradesiyle bastırmaya çalışıyordu. Son kontrollerini yaptıktan sonra ahırın kapısını kapatıp evine çıkmak için geldiği merdivenin daha ilk basamağında yığılıp kaldı, bitap düşmüştü. Dizlerinde derman kalmamıştı. Keçinin feryadı hala kulaklarında yankılanıyordu. Eee! Kolay

değil, gözünün önünde bir can gitmişti.

Merdivenleri zor çıktı.

Akşam olduğu için aile efradı toplanmış, sofraya kurulmuş, herkes aile reisini bekliyordu. Selam verdi, selamı alındı. Halinden belli ki; bir şey olmuştu. Meraklı bakışlarla bir açıklama bekleniyordu. Ama onun konuşmak içinden gelmiyordu. Ev halkının her biri bir psikolog gibi birbirini iyi tahlil ediyordu. Bekledikleri cevabı alamayınca evin hanımı, kendisinin deyimi ile evin sultanı:

“Bir şey söylemeyecek misin, bu ne hal, ne oldu?” diyerek sükûneti bozdu.

Bir şey demese de olmazdı. Biliyordu, ne olduğunu anlamak için ısrar edeceklerdi.

“Tamam, merak edecek fazla bir şey yok. Bugün biraz karışık geçti günüm, yani zikzaklı. Bir sevinç, bir hüznün, bir sevinç, bir hüznün! İşte öyle.” dedi. Sonra da ayrıntılara girmeden olup bitenler hakkında bilgi verdi.

Keçinin feryadını anlatırken kendini tutmadı. Herkes, dağ gibi adamın sarsıntısını seyrediyordu. Etkilenmemek mümkün değildi. Bir süre ortalığa hüznün hâkim oldu. Sakinleştikten sonra elini yüzünü yıkadı, zor da olsa kendini toparlamaya çalıştı.

Yemekler yendi, çaylar içildi. Her şey bir kekre geliyor, tadını alamıyordu. Eve de kasvet çökmüştü. Her işin, vaktinde yapıldığı zaman bir değeri vardı, bunu biliyordu. Aldığı hediyeyi şimdi vermezse yaptığı iş yerini belki de bulmayacaktı. Metin ve örnek olması gerekirdi. Çocuklar da bu incelikleri öğrenmelilerdi, aksi halde nasıl öğreneceklerdi? Aslında kendisi de ilk defa böyle dişe dokunur bir iş yapıyordu. Bugüne kadar çocuklar böyle bir şeye hiç şahit olmamışlardı. Bu ilk olacaktı. Kararını verdi, hediyesini takdim edecekti. Yorgun bir sesle:

“Herkes gelsin buraya, söyleyeceklerim var.” dedi. Evde bulunan herkes sofada toplanınca gündüzden almış olduğu hediyeyi cebinden çıkarttı:

“Hayatımda ilk defa evimizin sultanına yani annenize yani eşime evlilik yıldönümü hediyesi alıyorum.” dedi. Herkes birbirine baktı. O devamla; “Garibinize gitse de, ben zorlansam da artık ona “eşim” diye hitap edeceğim. Yanlışları hayatımızdan çıkarmak

için bir yerden işe başlamak zorundayız. Yoksa hiçbir iyi iş yapmaya, hiçbir güzel söz söylemeye fırsat ve cesaret bulamadan bu dünyadan gideriz. Kimse de arkamızdan ‘Şu işi de yapacaktı’ demez, diyemez, dese ne olacak ki? Ortaya çıkmayan bir işi kim nereden bilecek ki? Güzellikleri biz yaşayacağız, bizler yaşatacağız. Güzelliklerin yaşanmasını herkes başkasından beklerse o hiç yaşanmaz. Her insan, arkasında, küçük büyük, az çok unutulmaz hatıralar bırakmalıdır ki bıraktıkları ile anılabilsin. Bu dünyadan göçenler, iyi veya kötü hatıralarla anılırlar. Hayat bunu gerektiriyor. Yoksa insanlar çabuk unutulurlar.” dedi. Sonra da eşine dönerek: “Sana bu alyansı aldım, sürekli gözünün önünde olsun, onu gördükçe mutlu olasın diye. Şimdi bu alyansı kendi ellerimle parmağına takacağım ki beni ve bugünü daha çok hatırlayasın!” dedi.

Herkes kısa süre bir şaşkınlık yaşadı ama mutlu da olmuşlardı, belli oluyordu. Bugüne kadar bu evde hiç böyle bir şey olmamıştı. Hatta dedelerinin, ebelerine ayaklarını yıktığını, çoraplarını çıkarttığını, mestini giydirdiğini bilirlerdi. Tabir yerinde ise ailede büyük bir dönüşüm yaşanıyordu. Meraklı bakışlara o açıklık getirdi: “Bugüne kadar bize ait olmayan bir kısım davranışlara inadına sahip çıkmışız, gereksiz yere savunmuşuz. Bilen adamın hali bir başkadır elbet. Köye yeni gelen şu genç hoca var ya; yemin ederim bize göre çok şeyler biliyor ve de doğru biliyor. Hediyeleşmenin güzel bir şey olduğunu, buna da en yakınımızdan başlamamız gerektiğini o salık veriyor. Elbet bir bildiği var, o da bir yerlerden öğreniyor. İşte bu hediye, benim öğrendiklerimin ilk meyvesidir. Sizlerin de güzellikleri hayatınıza sindirmenizi, meczetmenizi diliyorum. Şimdi herkes dinlenmeye, bugünlük bu kadar!” dedi.

Zorlansa da çok önemli bir iş başarmıştı.

El ayak çekildi, herkes dinlenmeye geçti. “Erken kalkmak için erken yatmak, dinlenmek ve sabah işe dinç başlamak gerekir!” prensibi herkes için geçerli olmakla beraber elinin emeği ile geçimini kazananlar için daha çok geçerli olduğunu biliyorlardı!

Olumsuzluklar, bugün yaşanan bütün

güzellikleri ve sevinci tamamen silip götür-mese de kara bulutlar gibi gölgelemişlerdi. Şehirde yaşadıkları bir tarafa, o dehşetli anı bir türlü unutamıyordu. Bitap düşmekten ve sinir harbine yenik düşmüş olmaktan olacak ki bir müddet sonra uyuya kaldı. Sabaha kadar sayıklamak suretiyle mutsuzluğunu geceye ortak etti.

Sabah kalktığında ilk aklına gelen, dün akşam üzeri yaşanan olay oldu. Bu daha ne kadar devam edecekti, bilmiyordu. Aslında sıkıntısı bir değil ikiye. Sürünün bir ortağı vardı. Onu da bilgilendirmesi gerekiyordu.

Sürüyü ahırdan çıkardı, yola koyuldu. Yurtdışından yeni izine gelmişti ama söylemeden edemezdi, meraya giderken ortağının evinin önünden geçti ve "Müsait olduğun bir vakitte görüşmemiz gerekir." diye ona seslendi.

Hayatın devam etmesi, kader, işte buydu!

Öğle saatinde dinlenme yerinde toplan-dıklarında, yanında çocukları ile birlikte ortağı çıka geldi. Ellerindeki çıkınları zor taşıyorlardı. Belli ki bugün öğle yemeği ortağındandı. O da değişiklik olsun diye şehre gitmiş, yemekler yaptırmış, köylerinde henüz yetişmemiş meyvelerden alarak bir ziyafet hazırlamıştı.

Sofra kurulurken çobanın huzursuzluğu depreşmeye başladı, kendisini zor tutuyordu. Hep beraber sofraya oturuldu, o duramadı: "Konuşmamız gerek!" dedi. Ortağı, yemekten sonra konuşacaklarını söylese de: "Hayır, şimdi konuşalım." diye ısrar etti. Ne konuşacağını kimse bilmiyordu. Kiminin elinde ekmek, kiminin elinde kaşık öyle kalakaldılar. Çaresi yoktu, huzursuz olmanın da âlemi yoktu. O da "Peki konuşalım, ne diyeceksen söyle bakalım." dedi.

O, bir gün önce akşam saatinde yaşananları anlattı, sonra ilave etti:

"Bakınız, biz ortaklaşa bir iş yapıyoruz, ben sana zarar verdim. Ben düşündüm; sana verdiğim bu zararı tazmin etmem lazım. Ben çok huzursuz oldum." dedi.

Olayı dinleyen ortağı: "Senin, bu keçinin bedelini ödemen gerekmez. Evet, biz ortağız ama bu sürüye her şeyi ile ortağız. Bu bir kazadır, buna benzer durumlar her zaman olabilir. Bunları konuşmanın gereği

bile yok. Şimdi yemeğimizi yiyelim. Ben gönül rızam ile senden hiçbir şey istemiyorum, şimdi yemek saati, haydi bakalım yemeğe." dediye de onu ikna edemedi.

"O zaman müftülüğe gidip soralım." dedi.

Ortağı: "Tamam, gider sorarız, madem öyle istiyorsun, şimdi yemeğimizi yiyelim, uygun bir zamanda gider sorarız. Sormaya gerek yok ama seni ikna edemem ben!" dedi. O, illaki 'bugün soralım' diye ısrar edince ortağı da ister istemez kabul etti.

Yemek yendikten sonra ortağına; "Haydi gidiyoruz." diye tutturdu. Çaresi yoktu, bu iş çözülmeli idi.

Müftülüğe vardıklarında o, ona dedi "Sen anlat", öbürü öbürüne dedi "Sen anlat." Sonunda ortağı; "Tamam ben anlatayım." dedi, sonra da olayı, kendisine anlatıldığı gibi anlattı ve:

"Ben yurt dışında işçi olarak çalışmaktayım, tatile geldim. Bu, benim çocukluktan beri arkadaşım, birbirimizi çok severiz ve birbirimize güveniriz. Birkaç yıldan beri, ben parasını veriyorum, arkadaşım, köyümüzden ve çevreden toplayabildiği kadar kuzu ve oğlak satın alıyor. Diyeceğim odur ki; sermaye benden, çobanlık arkadaşımдан olmak üzere Kurban Bayramı'na kadar bu davar sürüsünü besliyor, bayram öncesinde satıyoruz, bütün işleri arkadaşım yapıyor, neticede parasını ortaklaşa bölüşüyoruz. Yıllardan beri böyle devam ediyoruz. Bu sürü de aynı minval üzere meydana gelmiştir. Çobanlıkta usuldür, sürü, taş veya sopa yardımı ile yönlendirilir, toparlanır. Olayı size anlattım. Şayet benim bir hakkım da varsa helal ediyorum. Fakat arkadaşım bunu kabul etmiyor, ben de kendisinin, keçinin bedelini bana ödemek istemesini kabul etmiyorum." deyince çoban orada söze karıştı: "Ama farklı bir durum var ortada; ben o keçiye bizzat yanına varmak suretiyle çevirebilirdim. Ben tembellik ettim, taş attım ve hayvanın ölümüne sebep oldum, bu yüzden benim, o keçinin bedelini ödemen gerekir." deyince orada bulunanlardan birisi:

"Hâlâ kıyametin neden kopmadığını şimdi daha iyi anlıyorum!" dedi.

İbrahim Kılınç

KAMALAK

Mecidiyeköy'den her geçişimde boynu bükük görürüm onu. Yıllardan beri boynu bükük ve yalnız... Ona her baktığımda yüreğim parçalanıyor. Yirmi yılı aşkın filiz sürdüğünü görmedim. Yaz olsun, kış olsun; bahar olsun, güz olsun... Bir günden bir güne yüzünün güldüğünü görmedim.

Bir gün yaklaştım yanına. Uzattım elimi. Okşadım bedenini. Sevgi dolu gözlerle süzdüm dipten başa. Seslendim sesimin en sevecen tonuyla.

"Sevgili Kamalak, seni yıllardır tanıyorum. Yıllardır üzgün, boynu bükük, mahzun bir yaşam içindesin. Hiç yüzün gülmüyor, dalında bülbül ötmüyor. Bülbülün ötmesi şöyle dursun, dallarına kuşlar bile konmuyor. Seni öyle dertli görüyorum ki, sanki yaşama veda etmiş gibisin. Canım Kamalak, canlı cenaze gibi duruyorsun. Söyle bana, nedir derdin? Oğlunu mu kaybettin, kızını mı...? Anan mı öldü, baban mı? Yoksa hepsini birden mi kaybettin? Canım Kamalak söyle bana."

Kamalağın dalları arasında bir rüzgâr gezindi. Bir fısıltı duyar gibi oldum. Sonra yine derin bir ölüm sessizliğine gömüldü. Yeteri kadar yakın ve inandırıcı olamadım herhalde diye düşündüm. Bedenini ellerimle tekrar tekrar okşadım. Sevdim onu, can yoldaşımı sever gibi.

"Konuş benimle sevgili Kamalak, neden böyle kapkaranlıksın? Neden bu kadar ketumsun? Seni böyle yaşayan ölüye çeviren ne? Oysa benim tanıdığım kamalaklar neşeliydi. Hayat doluydu... Sen niye böyle mezarı gözler gibisin? Söyle bana güzel kamalak. Ben seni çok seviyorum. Ben tüm kamalakları severim. Dünyada en çok sevdiğim ağaç

kamalaktır. Biliyor musun? Benim doğup büyüdüğüm yaylalarda kamalak ormanları vardı. Dağların yamaçlarını en güzel kamalak ağaçları süslerdi. Beni anam onların gölgesinde doğurdu. Dallarına salıncak kurdu. Ben o salıncaklarda, ninnilerle, sallana sallana uyudum. Kamalakların gölgesinde emekleye emekleye büyüdüm. Kuru kırçlar battı ellerime, dizlerime, kollarıma... Ağladım. Ağlarken bile burcu burcu kokusu doldu ciğerlerime kamalakların. Sonra büyüdüm yavaş yavaş. Türküler söyledim kamalakların dallarında öten kuşlarla beraber. Gövdelerinden topak topak kuru sakızlar topladım. Çiğnedim çenelerim yoruluncaya kadar kokulu sakızlarını. Gölgelerinde yatırdım davarlarımı, oğlaklarımı, koyunlarımı, kuzularımı yaz sıcağında. Bazen çıkardım kamalağın başına. Keçilerim, oğlaklarım yesin diye keserdim bir iki dal tahrayla çente çente. Hani çok da severdi keçilerim kamalağın iğneye benzeyen yeşil, taze kırçlarını. Hele hiçbir yeşilliğin kalmadığı karlı kış aylarında kamalak dalları besler keçilerimizi. Kışın kar çok yağdığında, dalların üzerleri yun yumak karlarla dolardı. Uzaktan kamalak ormanına baktığımızda, yüzlerce, binlerce gelinin birbiri ardına dizilmişçesine süzüldüğünü görürdük. Bu gelinlerin içinde on yaşında, on beş yaşında olanları olduğu gibi, elli yaşında, yüz yaşında, ben deyim beş yüz yaşında, sen söyle bin yaşında olanları da vardı. Yaşlı kamalaklar semaya doğru bir ana kucağı gibi açtıkları uzun, geniş dallarıyla taze fidanları günlerce yağın karın altında ezilmekten korurlardı. Bin yıldan arta yaşamış, kendi kendine kurumuş, çürüyen kökleri üzerinde duramayıp yıkılan koca koca yatırlar

vardı ormanda. Biz o yatırların dallarını odun yapar, soğuk kış günlerinde bazen ocaklarımızda çatarak, bazen sobalarımıza doldurarak yakar ısınırdık. Yaşlı kalın kütükleri, kışın ayazlayarak donan karın üzerinden kaydıra kaydıra getirdik. Baltalarla, küskülerle dilimler halinde yarardık. Sonra kehribar gibi sararmış bu çıralı büyük dilimleri keserlerle parmak gibi küçücük dilimler haline getirdik. Daha sonra el ayası gibi düz, geniş ve eğimli, yerli bir kayanın yüzüne, toprağa yakın yerinden başlayıp, duvar örerek bir kuyu yapardık. Kuyunun içini de iyice sıvırdık. Kuyunun dibine bir ucu kuyunun içinde, bir ucu dışında oluk yerleştirdik. Bu oluğun altına da bir kazan koyardık.

Dilimlediğimiz çıraları kuyunun içine doldururduk. Kuyu ağzına kadar dolunca üzerine eski bir çul örterdik. Çulun üzerine ince bir toprak tabakası yayardık. Toprağın üzerine de ince bir tabaka halinde keçi gübresi serperdik. Gübrenin üzerine de kütükleri, odunları birbirine çatarak yakardık ateşi. Ateş, yandıkça kuyunun içindeki çıralı dilimleri ısıtır. Isındıkça dilimler, reçine terlemeğe başlar. Isı arttıkça reçineler eriyerek kuyunun dibine doğru süzüle süzüle akar; kuyunun dibine inen erimiş reçineler oluktan dışarı çıkar. Oluğun önündeki kazanın içine katran olarak pekmez kıvamında akar. Davarlarımız uyuz olduğunda, kene veya sakırğa salgınına uğradığında bir ateş yakardık. Ateşin üzerine yarisına kadar su dolu, iki kulplu, büyük bir kazan bindirirdik. Kazanın içine bir kalıp arap sabununu doğrardık. Az miktarda kükürt ve göztaşı katardık. Bir miktar da zeytin yağı koyardık. Bolca katran dökerdik. Kazan ağzına kadar dolardı. Fıkır fıkır kaynamaya başlayınca altındaki ateşi söndürürdük. Sonra keçileri tutarak tek tek teştin içine yatırır, elimize bir paçavra alır, kazana batırır, katranlı suyla keçiyi iyice yağlardık. Keçilerimiz uyuz, kene, sakırğa gibi hastalık ve asalaklardan kurtulurdu.

Evlerimizi de kamalak ağaçlarıyla yapardık. Evimizin direkleri, hezanları, mertekleri, çapkıları ya kamalak, ya da ardıçtan olurdu. Bunun için hep yaşlı kamalakları seçerdik. Yaşlılar dayanıklı olurdu. Kamalak ağacıyla yapılan bir evin ömrü en az yüz elli, iki yüz yıldır.

Baharla beraber her ağaç gibi kamalaklar da taze filizler sürer. Fakat kamalağın filizi hiçbir ağacinkine benzemez. Orta dinginin ucundaki ana filiz narin narin açarken, yan dalların filizleri yörük kızının zülüfleri gibi dalların ucundan süzülür süzülür çıkarlar. Bazen bu perçem perçem zülüflen filizlerden birini koparır, ağzıma atar, çiğnerdim. O zaman keçilerin bunu dört mevsim iştahla yemelerine hak verirdim. Hafif ekşimsi, nuz bir tadı vardı. Suyunu yutardım. Mideme çok iyi geldiğini hissedirdim.

Tanıdığım en yaşlı, en heybetli kamalaklar yaylamızdaydı. Haymelerimizin doğusunda, boz topraklı tepedeki kamalakların gölgesinde gündüz davarımız yatardı. Koyunlarımız ise haymelerimizin güneyinde ve hemen aşağısında, kaplumbağa sırtı gibi hafifçe tümsek yerdeki sacayağı üç kamalağın dibinde yatarlardı. Bu üç kamalağın ikisi şöyle böyle ama birisi belki de yaylanın en heybetli, en kalın, en yahşi kamalağıydı. Dört kişi el ele verse, kökünün çevrisini ancak dolanabilirlerdi. Öğle sıcağında koyunlarım dibinde yatarken, ben de keçeyi alır, kamalağın çotuna çıkar, keçenin yarısını altıma, yarısını üstüme alır, yatardım. Kamalağın dalları arasında tatlı tatlı hışırtıyla dolaşan rüzgârın ninnisiyle serin bir öğle uykusuna daldımdı.

O yayladan son ayrılışımdan tam yirmi beş yıl sonra tekrar gittim. Gittim ama, ne göreyim? Yaylayı görünce şaşırdım. Dereler yine aynı derelerdi. Vadinin içinden kıvrıla kıvrıla akıyorlardı. Pınarlar yine aynı pınarlardı. Büngüldeyerek gürül gürül akıyorlardı. Kayalar yine aynı kayalar, dağlar yine aynı dağlardı. Seslenince yankı yankı ses veriyorlardı. Fakat kamalaklarım yoktu. Yayla tanıdık ama kamalaklar yabancıydı. Yeni yetmeydi hepsi. En yaşlısı yirmi beş, otuz yaşındaydı. Oysa benim kamalaklarım en az beş yüz, hatta bin yaşındaydı. Etrafıma şaşkın şaşkın bakınarak gölgesinde koyunlarımın, benim de çotunda gündüz uykusu uyuduğum kamalağın yerine doğru yürüdüm. Kamalağım yoktu ama, kesik kökünü buldum. Çapı iki metreye varan bir köktü. Gövdesi kesilmiş ve toprakta çürümeye terk edilmiş bir kök... Üzerine oturdum. Ne diyeceğimi, ne yapacağımı bilemiyordum.

Boğazımda bir hıçkırık düğümlendi. Ağlayamıyordum ama, gözlerimden yaşlar akıyordu. Etrafa insan eliyle küçük küçük fidanlar ekilmişti. Gelişmemişlerdi. Bir çoğu da kurumuştur. Kalanlar ise sarı sarıydılar. Kesilen kamalakların geride kalan tohumlarından biten fidanlar gürbüz gürbüz büyüyorlardı. Bir ayak tavaşı duydum. Başımı çevirdim. Yurkarıdan aşağı yanıma yaklaşan birini gördüm. Tanımıyordum. Tanıdığım birine de benzemiyordu. Bizim köylerden değildi. Yanıma geldi selâm verdi. Selâmını aldım. “Hoş geldin abi” diye elini uzattı. Kesik kökün üzerinden kalktım, “Hoş bulduk” diyerek uzatılan eli sıktım. “Abi, buralarda seni ilk kez görüyorum, buraları biliyor gibisin” dedi. Ben üzgün üzgün “bu yaylada doğup, büyüdüm” dedim. Sonra kamalağın kökünü gösterdim. “Kim kesti?” diye sordum. “Orman idaresi kesti abi. Kesim kararı aldılar. Yaşlı kamalakların hepsini damgaladılar. Kestiler sonra yeniden fidan diktiler. Beni de bekçi tuttular. İdarenin diktikleri büyümüyor ama kendiliğinden bitenler boy boy oldular maşallah. Aha bu kamalağı kesmek için motorcu bir gün uğraştı abi. Desteresi seksen santim olan kesim motoruyla kökün çevresini keserek dolandı. Yine de devrilmedi. Orman şefi geldi. Motoru aldı. Uğraşa uğraşa devirdi kamalağı. Devirdi ama abi, devrilirken bir görecektin. Kamalak devrilirken öyle bir ses çıkardı, öyle bir çatırdadı ki, inim inim inlettii bu dağları.” “Demek orman şefi kendi eliyle kesti öyle mi?” diye sordum. “Öyle yaptı abi” dedi. “O orman şefine anıt ağaçların kesilmeyeceği söylenmemiş mi? Yaşlı ağaçların küçük fidanları yazın kuru sıcaktan, kışın da kardan koruyacağı öğretilmemiş mi?” dedim. “Öğretilmez olur mu abi? Öğretilmiştir mutlaka. Ama para tatlı geldi” dedi. Hayretle “Ne parası?” diye sordum. “Abi buranın kamalağı sadece odun olur diye rapor tutuldu. Fakat tonlarca tomruk çıktı burdan. Odunundan kat kat fazla... Ama tutanaklarda sadece odun gözüktü. Tomruk yok dendi” dedi. O zaman anladım her şeyi. Birkaç zalimin kursağına yem olmuştu benim kamalaklarım. İşte böyle sevgili Kamalak. Ben de bir yüreği yaralıyım. Onun için buradan her geçişimde seni böyle hayattan vazgeçmiş gördükçe yüreğim

bir kere bir kere daha parçalanıyor. Şimdi söyle dertdaşına. Sevgili Kamalak, senin derdin ne?

Kamalağın dallarında bir fısıltı dolaştı. Yırtıldı sessizliğin tülleri. Acıyla yoğrulmuş bir ses ulaştı kulaklarıma.

-Anlatayım sana derdimi birem birem ey insanoğlu! Benim de bir zamanlar baharlarım, yazlarım, güzlerim, kışlarım vardı. Ben de yaşardım bir zamanlar dört mevsimi en güzeliyle. Dallarımda koşuşurdu sincaplar. Her an, her mevsim cıvı cıvı şarkılarını söylediler kuşlar. Benim de vardı anam, babam ve kardaşlarım. Benim de vardı yârim, yaranım ve yoldaşlarım. Sonra bir gün insanlar geldiler. Çalıştırdılar buldozerlerini, kepçelerini. Söktüler kökünden anamı, babamı, kardaşlarımı... Yârimi yaranımı, yoldaşlarımı... Öldürdüler, kovaladılar sincaplarımı, kuşlarımı. Biçtiler kökünden tüm yeşillikleri. Sonra diktiler betondan gökdelenleri. Set çektiler güneşle arama. Güneşi bile haram ettiler bana. Tüm güzellikler söküldü, yıkıldı, yok edildi. Beni bıraktılar sadece neden bilmem? Bıraktılar ama pek de sağlam diyemem. Köklerimin bir çoğunu kestiler. Bunlar yetmiyormuş gibi gökdelenlerin bacalarından üzerime kurum kustular. Dünyamı karartıp yeşilliğimi karalara bürüdüler. Oysa böyle mi olmalıydı insanlık? Böyle mi ödemeliydi insanlar borcunu doğaya? Allah insanı, insan olarak yaratmış. Yeryüzünü güzelliklerle imar etsin, donatsın diye... Biz ağaçları da ağaç olarak yaratmış. Temiz hava olsun, sağlık olsun, sıhhat olsun diye... Toprak olsun, yeşillik olsun, yemiş olsun, bin bir türlü nimet olsun diye... Ama nimetleri horlamak, zalimce ezip, harcamak var mı? Sırf insan egolarının tatmini için bizlere zulüm reva mı? Bizler görevimizi en güzeliyle yapıyoruz. İnsanlar, insanlığını niçin yapmazlar? Şimdi sen söyle ey insanoğlu! Bunca zulümden sonra kimin için, nasıl güleyim ben?

Ne diyeceğimi, ne söyleyeceğimi bilemedim. Ne diyebilirdim ki? Yerden göğe kadar haklıydı kamalak. Zalimler adına özür dilercesine, öptüm bedenini sevgiyle. Sonra başım önümde üzgün üzgün, yürüdüm bir suçlu gibi mahcup ve mahzun.

BİZİZ KAZANDA KAYNAYAN

Bir kaynar kazan evren
Taşıyor kaynadıkça artık
Onca acılar, onca hüznün
Sızıyor her bulduğu çatlaktan

Hareket durmaz yerinde
Yaramaz bir çocuktur günler
Tırmalar yüzünü
Karanlık, aydınlığın

Bıkkınlık, ah kolay olsa o kadar
Durur muyuz hiç
Onca yıl
Aşmadan

Dalgalara kapılmış
Bir gemi gibiyiz açıkta
Gösterin bize çare
Yanaşmaz mı sanırsın

Bir kaynar kazan evren
İçinde biziz işte kaynayan
Acıma mı hiç
Acıma mı canınız?

Nereye gidiyoruz
Taşıp taşıp özünden
Döner sanma sakın
Günler çok daha öndedir

İşıl Yavaş

NEV-BAHAR OLSUN

Fürûzan yanaklarda bir şu'le
 Bir sabâ dolaşır sanki saçlarında
 Nedir bendeki bu nâle ki
 Mihnnet içinde atar şu viran yürek

Gel bu kadar mağrur olma artık
 Meshûr gözlerin katre katre damlasın
 Nev-bahar olsun eyyamin
 Bana hazan gibi değil, fasl-ı gül gibi gel artık

Ne olurdu nagehan çalsan şu kapımı
 Mahzun mazimi bir gülşene çevirsen
 Yetsin bu cefa, yetsin bu hicran
 Dem durmuyor bak, bir ahû gibi koşuyor

Ey canan, pinhan kalmasın artık şu aşklar
 Şeb-i hicran gününü defet yanından
 Berk berk dökülmeden bir bad-ı hazan önünde
 Devâ-yı dert ol, ebr-siz bir felek altında

Ben kadr'in bilirim, cefâ çekerim senin için
 Bir şem gibi yanmam yetmez mi sanki
 Şu lahza melâl duymuş sesin yüzünden
 Vasıl olalım artık, uzat bana ellerini

Nev-bahar : İlkbahar
 Fürûzan : Parlak
 Şu'le : Işık
 Sabâ : Sabah yeli
 Nâle : İnleyiş
 Mihnnet : Acı, ıstırap
 Viran : Yıkık
 Mağrur : Gururlu

Meshûr : Büyülü, sihirli
 Katre : Damla
 Eyyam : Günler
 Fasl-ı gül : İlkbahar
 Nagehan : Ansızın
 Mahzun : Hüzünlü, üzgün
 Gülşen : Gül bahçesi
 Cefâ : Eziyet

Hicran : Ayrılık
 Dem : Zaman
 Ahû : Ceylan
 Canan : Sevgili
 Pinhan : Gizli
 Şeb-i hicran : Ayrılık gecesi
 Berk : Yaprak
 Bad-ı hazan : Sonbahar yeli

Devâ-yı dert : Derdin çaresi
 Ebr : Bulut
 Felek : Gökyüzü
 Kadr : Değer
 Şem : Mum
 Lahza : An
 Melâl : Usanç
 Vasıl : Erişmek

İÇİMİZİN GÜNEŞLİ GÜNLERİ

Badana vurulmuş gibi yüceler
Rüzgarla tartışmaya başladı bile dağlar
Yol alıyoruz tüneller geçerek
Kokluyoruz yol boyu çedeneleri
Şimdi soğuşun öpüşleri doğada
Yeşili sarıya çevirmeye başladı bile o güç
Kıpırtılar
Işımlar
Sessizlikler

Bodur ceviz ağaçlarında
Nasıl ararım ki seni
Yitip giderken birlikte şu uçurumda

Zaman dedik de
Durakları nasıl da değişken
Çoğunda çöller uzamış
Gerisinde taşlar, kayalar
Üzüm bağları neredeki soralım
Birer sivri bıçak sanki yürekler
Oyuyor, kesiyor, yok ediyor

Kaz dağları mavi çayını yudumlardı her gün
Yeşili buram buram terlerdi yapraklarında
Ve çam kokusu
Bir başkaydı onun içinde
Çocukluğuma dokundu da anlattım

Beyaz kuğular konmuş olacak
Dağların duruşu bir başka şimdi
Biz bir başkayız seyrederken
İçimize benziyor sanki o soğuk
Sözlerimiz buz sarkıtlarını çoktan sarkıtmışlar bile
Neredeyiz?
Ne yapıyoruz?
Neler geçiyor içimizden?

Ey içimizin güneşli günleri
Erisin buzlarınız artık
Isınsın yüreklerin yanakları
Okşansın, okşansın iyice bir
Çocuk yanımız el ele versin hele bir
İnsanlık gülümsesin yeniden

Bodur ceviz ağaçlarında
Nasıl ararım ki seni
Yitip giderken birlikte şu uçurumda

Seda Açıksöz

ÖYLE

Öyle tutkunum ki sana
Parçalanıyor gövdem
Öfkeli bir demircinin
Örsünden fışkıran kıvılcımlar gibi

Böyle böyle tüketeceksin beni
Balyozun o kadar ağır ki
Acılarım akıyor toprağına
Görmüyor musun hiç

Öyle tutkunum ki
Vur vurabildiğince
Gözlerim tutunmuşlar gözlerine bir kere
Halı mı ki sirkelesen

ALBATROSLARCA KANAT ÇIRPARIM

gökten kelimeler
yağar üzerime
kapılırim seline

sığmaz
içim içime
maviliklere boyanırım

yerden kesilir
yüreğime alırım
gökyüzünü

ses verir sessizliğe
sensizliğine
çığlıklar savururum

taşar benliğimden
vatanı asli'mde
albatros larca kanat çırparım..

Ayşe Dağlıoğlu Kat

YÜZÜMDE TOZ DUMAN ESKİLİK

Kaldığı yerde biriken misafir heyecenlarım,
üstümdeki tozlarla izdivaç ve
bir türlü atamadığım her ne varsa sandık sandık
kilitlenmekte...

şehirlerde tanıksız,
ıslık içinde yüzleştim yüzleşeli, kimim deme korkusu
beni biraz daha yabancılaştırıyor...

ki

Eskiyen yüzlerimi bağışlayan ıslak bir kentin mabedinde
dönüşüz yıldırımlar düşürürdük yol kıvrımlarına,
aldırmadan yürüdük,
adımların gerisinde birer münzevi,
koltuk altına aldığımız başımızla sığmazdık hasretin
fikirlerinde,

insan belki de bu yüzden yollara düşer,
taşmak ister, aşmak ister köle adımlarını...

BİR ADAM

Bir adam yürüyor kaldırımlarda
Bir adam kaldırımları yürüyor
Kaldırımlarda bir dolu hüznün
Hüzünlerde kaldırımlar

Kaldırımlarda bir adam
Taşırcasına tüm evrenin yükünü
İki büklüm olmuş şimdiden
Şimdiden yere değmiş bedeni

Kaldırımlarda bir kedi
Adama bakıyor
Adam da kediye
Çöp bidonu düşünüyor

Kaldırımlarda bir adam
Yoksulluğunu ekiyor durmadan
Yüzünde uzun gecelerin sessizliği
Yansıyor ay ışığıyla camlara

Öykü

Fusun Budakoğlu

ÇÖPLÜKTEKİ YAŞAM

Ağır bir koku vardı ortalıkta. Köşeyi dönmünce koku daha da arttı. Midemin başı dönmeye başlamıştı. Adımlarımı fazlasıyla atmaya başladım. Siyah bir kedi geçti önümden. Arkasından bir tane daha. Ben kokudan kaçarken onlar kokuya doğru gidiyorlardı. Yaşam böyleydi işte. Sevmediklerimiz başkalarının sevdikleri olabiliyordu. Bir köşe daha dönünce rahatladım. Yorulan adımlarıma özgürlüklerini verdim geri. Rahatlamaları gerekti. Çıkacakları dik bir merdiven vardı çünkü. Yalnız ayaklarım değil, kalbim de hiç hoşlanmazdı o merdivenlerden. Belki de bu yüzdendir barışık değildik aramız. Zaman zaman tartıştık; küstüğümüz de olurdu birbirimize.

Eve vardığımda ter içinde kalmıştım. Üstümdekileri çıkarıp attım, gelişigüzel. Oh

çektim şöyle bir. Yıllanmış koltuğuma uzandım boylu boyunca. Evden rahatı yoktu doğrusu... Mümkün olduğunca çıkmamak en iyisiydi. Dışarı insanın yüzünü tırmalamaya hazır bir kaplan gibiydi sanki. Kokular, asık suratlar, kavgalar, birbirini kovalayan araçlar ve diğerleri... Evde kendimle başa olmak ne güzeldi. İstedğim gibi olmak zorundaydı çevrem. Radyomun sesi ben istersem çıkıyordu. Televizyonumda öyle... Şarkı mırıldanan dudaklarımı dur dediğimde duruyordu hemen. Ayaklarım şikayetsiz, kalbimse rahattı. Birazdan kalkıp mutfığa geçtim. Bir çorba koymalıyım ocağa. Yanına zeytinyağlı bir salata da yaptım mı tamamdı bu günlük.

Geceleri ürkütüyordu dışarı gibi. Nedenise, sırtıma ağır bir yük vurulmuşçasına

yorgun düşerdim onunla. Çoğu, kitap okumakla geçirirdi bu zamanı. Bende ise tersi-neydi durum. Daha da sıkıntılanırdım. Uykum elimden tutuncaya dek odadan odaya yürüyüşlerim başlardı bu kez. Bir beri, bir öte derler ya, öyle işte.

Uykum da bir değişikti. En küçük çıtırtı bile gözlerimin açılmasına sebepti. Sonra, uyu uyuyabilirsen. Bir sağa yatarım olmaz. Bir de sola dönerim yine yok. Bir çocuk gibi küserdi sanki uykum. Güzel sözler söylerdim ona. Şiirler okurdum, geri dönsün diye. Nasıl geri uykuya daldığımı hiç hatırlamadım nedense. Bir anda uğrayıp, sihirli çubugunu dokunduruyordur sanırım.

O gün çok daha dingin olduğum bir sabahı. Gün ışıkları başka bakıyorlardı yüzüme. Önce ayaklarıma, sonra da kalbime seslendim; dışarı çıkmak için. İlk kez yüzleri gülüyordu. “Çıkalım” derken de benim gibi hareketliydi sesleri. İki dilim karpuzu dilimledim bir tabağa. Birkaç dilim beyaz peynir ve bir parça da ekmek koydum masama. Bir acele yiyiverdim hepsini. Alacakları alıp dönmeliydim hemen. Güneş tepeye çıkmadan olmalıydı tüm bunlar. Yoksa, ne şapka, ne de inceler giyinme kurtarmıyordu insanı.

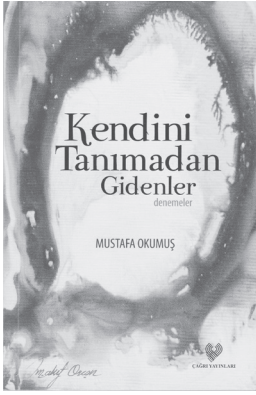
Merdivenleri rahatça indim. Birkaç köşe dönünce yine o koku çıkıverdi ortaya. Çöplük, ağzına kadar dolu olmalıydı bugün. Yalnız dolu da değil elbet. Kokuşmaya yüz tutmuş poşetler vardı mutlaka. Dikkatle bakınca küçük bir beden gördüm orada. Boyu yetmediği için çöplüğe iyice sarkıtmıştı bel- den yukarısını. Çöplüğün içinden çıkardığı kağıtları, naylon şişeleri ve cam malzeme-

leri çöplüğün dışına atıyordu. Uzaktan bile dayanamadığım bu kokuda onu hayretle izledim bir süre. Sonra başını çıkarıp baktı iki yana. Beni görünce ürktü önce. Sonra rahatladı. Çöplüğün önüne yığıdıklarını yanında getirdiği bir büyük bir çuvala doldurmaya başladı. Kendinden üç kat büyük bir yük vardı şimdi ortada. Yanına yaklaştım. Ben yaklaşıncı o uzaklaştı. Durdum. O da durdu. Sapsarı saçları kir ve tozdan yapış yapış olmuştu. On bir yaşlarında ancak vardı sanırım. Bir iki soru sormuş, cevabını alamamıştım. Türkçeyi bilmediğini öylece anladım. Cebimden çıkardığım bir onluğu uzattım. Almasını istedim, gülümseyen yüreğimle. Başını salladı. Ellerini havaya kaldırıp yok işareti yaptı. Çuvalı sırtına almak istedi, yapamadı. Sonra sürüyüp götürmek istedi, o da olmadı. İzliyordum sessizce. Ardından, gidip kaldırım taşlarına oturdu. Dıştan ağlamayan bu küçük insanın o an için için ağladığını duyabiliyordum. Bir anda çuvalı kaldırıp sırtladım. Bana doğru baktı yüzünü kaldırıp. Küçücük ellerini tutup kaldırdım olduğu yerden. “Gidelim” dedim anlamasa da.

Birlikte yürüyorduk şimdi. Sırtımda ki o koca yük sanki hafiflemişti bir anda. Ayaklarım neşeliydi. Yüreğimi ise bu kadar mutlu görmemiştım hiç.

BİZE GELEN KİTAPLAR

KENDİNİ TANIMADAN GİDENLER

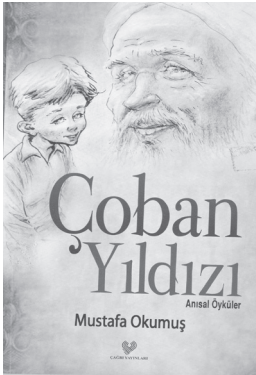

Çağrı Yayınları tarafından 2015 Ağustosunda basılmış. Otuz altı denemeden oluşan bu yapıt yüz elli bir sayfa. Çeşitli konuları kendi eleğinden geçiren Okumuş yalın ve öz Türkçe bir dil kullanıyor. Denemelerinde konu-

ların özüne girişi bir başka usta yanı. Söyleceklerini, bilgi dağarcığının en zengin köşesinden akıtıyor. Sürükleyici ve ilgi uyandırıcı bir tarzı var. Okuyucuda izler bırakacak bir yapıt. “ Her soruna karşı yeni devinimler geliştiririz. Kimi zaman kazanımın mutluluğunu yaşarız.” (Yaşamak Bir Savaşımıdır)

“Bana göre erdemlerimizin en doğurgan anası sevgidir.” (Sevginin Gücü)

ÇOBAN YILDIZI

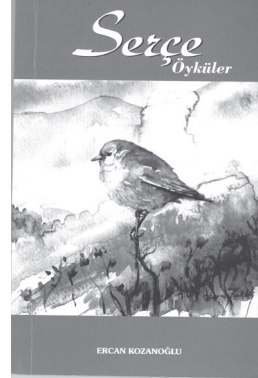

2014 Yılında Çağrı Yayınları tarafından yayınlanmış yüz iki sayfa ve on üç anısal öyküden oluşmuş bir yapıt. Mustafa Okumuş, belleğinde kalan on üç toplumsal konuyu öyküleştirilmiş.

Öykülerinde de, denemelerinde olduğu gibi akıcı ve kucaklayıcı bir dili var. Başladığınızda bırakamayacağınız bir yapıt.

“ Ne zaman mezarlık ziyaretim olsa, Kaba Ahmet’in mezarı başına çömelir, Fatiha okur, af dilerim. Ona çok çekttirdik; affeder mi bilemem?” (Toprağa Gömüldü İslığa Nefret)

“ Bir bahar günüydü. Yatağından alacakaranlıkta kalktı. O gece pek uyku tutmamıştı. Yorgun ve bitkindi. Ölümü düşündü, eceli çok yakınında hissetti. (Çoban Yıldızı)

SERÇE

Yapıt 2015 yılında Selçuk Ofset tarafından basılmış. Kapak tasarımı bildik bir isim. Suluboyada usta bir fırça: Harun Keklik

Serçe’nin yazarı Ercan Kozanoğlu Ankaralı. Yapıt,

yüz kırk sayfa ve yirmi üç öyküden oluşmuş. Öykülerin konularının çoğu yaşanmış ve çevreden. Kozanoğlu’nda dil akıcı ve öz Türkçe. Doğa sevgisi, insan ve kitap öne çıkan konular. “ Onlar dört arkadaşlar. Karlar eriyip dağın yeşilliği ortaya çıkmaya başlayınca, zirvenin az altındaki ormanlık yere gittiler. Dağın beyaz gelinliği altında üşüyen otlar, çimenler, güneşi görünce ısınıp yeniden hayata dönmüş, bademler, yaban armutları, diğer meyve ağaçlarının sırası gelenleri çiçeğe durmuşlardı.” (Taş)

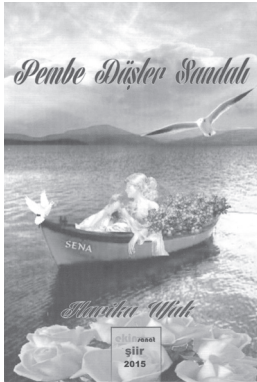
NEZİHE’NİN KALEMİNDEN... FIRÇASINDAN...

Güler Ajans tarafından yayınlanmış, yüz on altı sayfadan oluşan bu yapıt, Nezihe’nin denemeleri, şiirleri ve resimlerinden oluşmuş. Kahramanmaraş’ta doğan sanatçı şu an Bursa Gemlik’te yaşamını sürdürmekte. “Dünya Kadınları” yağlıboya çalışmaları Yılmaz’a özgü bir koleksiyon. Dünya kadınlarının yüz hatlarını, giyimlerini özlüce bir anlayışla yansıtmış. Yapıtı okuyup, inceleyince bir anda dünya kadınlarını tanımış gibi oldum. Nezihe, fırçasında değişim oluşturan bir sanatçı. Kullandığı renkler serçeler gibi civil civil. “Kendi sorunlarımızı büyütmeden, dar kalıplarımızdan çıkıp, çevremize. Dünya-mıza, duyarlı olmak zorundayız.”

“Günler kar yağışlarında kaldı
İlimadı duyular, saçaklarda
Yaşam, şu duman mı, geçen zamanda
Yoksa, kesik bir nefes mi?” (Sarı Duyuşlar)

PEMBE DÜŞLER SANDALI

2015 Yılında ekinsanat yayınları tarafından yayınlanan yapıt yüz kırk iki sayfa ve 101 şiirden oluşmuş. Harika Ufuk Adana doğumlu. Öykü, şiir, deneme yazıyor. Bu yapıtındaki şiirlerinde, yalnızlık, aşk, çocuklar, ayrılık, hüzn, sözcükler, özlemler, düşler...

işlenmiş genelde. Vatan sevgisi, bayrak sevgisi üzerine yazdığı şiirleri ise onun içindeki sevgi yoğunluğunu büyük ölçüde ortaya koyar. “Pembe Düşler Sandalı” yapıtını okuduğunuzda, kendinizi durgun bir düşünce denizinde bulacaksınız. Sözcükler sularında ilerledikçe de düşleriniz yer alacak bu kez de içinizde.

“Söndü ışık,
Sessiz ve sakın
Yankısını gözlerde bıraktı;
Ay, tutuklu kaldı düşlerde...”

“Bahçedeki erguvan ağacı
Bükmüş boynunu,
Günebakanların hep güneşe dönmesi
Epey içerletmiş olmalı onu...”

“Beklediğim sen değilsin,
Özlediğim
Masmavi denizimi,
Gökyüzümü getir! “

“Yollar getiremez sevileni
Sevenin niyeti varsa
Turnalarla gelir ansızın.”

TAKVİM YAPRAKLARI İÇİN NOTLAR

Nevzat Kırkpınar dördüncü yapıtını Kanguru Yayınlarında bastırdı.(Nisan 2016) Seksen sayfa ve otuz beş şiirden oluşan bu yapıtta kendi çizgisinde düşüncesini konuşturan bir Kırkpınar bulacaksınız. İnsanın çekimleri, yaşam içindeki acılar, özgürlüğün başını kaldırmaması, vatan sevgisi, dışımızdaki dünya çağdaş bir şiir anlayışıyla yansıtmış bu yapıt-

ta. Kırkpınar'daki direnme gücü ise bir başka ayrıcalığı. Söylemek istediklerini gelişigüzel göndermiyor ozan. Yoğuruyor bir güzelce kendi özünde. Şekillendiriyor duygu kucağında. Ve bu yüzdendir arılar gibi uçuşuyor kovanında sözcükler.

"Bir yanım dağ / bir yanım ırmak / dağ kendine yaslanır / yatağında uyur ırmak / kalbim bedeninde mahpus / kalbim gün sayar" (On iki)

"Öksür, bitkin akşamın içine görünmez / kanına tükürsen kızarmaz yüzü / ekspres durakları zehir zıkkım / evlerin nefesi kekre" (Öksürüklü şiir)

"Gözleri vardı / acısız öfkesiz bakan / kendini ele vermeyen kinleri vardı / kara küplerde mayalanan" (Amerika)

MUSTAFA OKUMUŞ

Kitabın adı: "Nezihe'nin Kaleminden-Fırçasından" Yazarı: Nezihe Sayın Yılmaz (Emekli Öğretmen) Basıldığı Yer: Güler Ajans. Mart 2016, Gemlik-BURSA Hacmi: Eser üç bölüm-

dür: 1. Bölüm, deneme ağırlıklı düz yazılar. 58 sf. 57 başlık, 2. "Şiirler. 17 sayfa, 16 başlık. 3. "Resimler (Nezihe'nin Penceresinden Dünya Kadınları) ve 41 adet tablo ve portrelerden oluşuyor.

YORUM-TANITIM: Özellikle düz yazı ve şiirleri zevkle okudum. Düşünsel derinliğim ve estetik algılarım beslendi. Resimler hayli ilginç geldi bana. Dünya kadınlarına dikkat çekilmesi gibi evrensel boyutlu bir yaklaşımı önemsiyorum. Yazarı yürekten kutluyor, arkası geleğeni olsun dileğimi sunuyorum. Yazar, yaşadığı gerçek hayatın içini yansıtmada, güçlü gözlem, algı ve izlenimlerini dillendirmede edebiyatın deneme, öykü, şiir vb. tür formatlarını başarıyla kullanıyor. Konuları bağımsız başlıklar altında çok kısa

metinlerle sunuyor. Daha ilk başta başlıklar metnin özüne ışık tutuyor. Kimi başlık altında düşünsel derinlikli deneme tadı, kimilerinde yaşanmış zamanın öyküsel anlatımı, kimilerinde ise değinilerle otantik konular anısal bir anlatım, nostaljik bir özlemle işleniyor. Yazar'ın, doğal ve sosyal çevreyi çok gerçekçi bir gözlemlerle incelediği anlaşılıyor. İzlenimlerini anlatırken, yaşamsal ve erdemsel değerlerdeki yozlaşmaları içtenlikle, geleneksel değerlerdeki kendi çocukluk ve gençlik dönemlerine iç burukluğu ile vurgu yapıyor. Beklentileri doğrultusunda sorunlara çözümler üretiyor. Farklı başlıklarda topladığı konuları kısa metinlerde damıtılmış ifadelerle ele alıyor. Sistematiği bir sunumla düşüncelerini iyiden iyiye sindirtiyor. Burada eğitimci kimliğinin deneyim baskınlığı hissediliyor. Dilin kullanımında kısa, devrik yetkin tümceler anlatıma akıcı, diri, yalın bir işlerlik kazandırıyor. Tamamlanmamış kimi tümcelerle yazar, okura ilgi, düşünme ve sorgulama fırsatı oluşturuyor, san ki... Noktalama işaretlerini kullanmada fazlaca özgür davrandığını düşünüyorum. Düz yazılarında tema olarak, insan (kadın-erkek), aile, toplumsal ve erdemsel değerler irdeleniyor. Duygusalıktan uzak yansız yaklaşımlar öne çıkıyor. Kendi hayatından süzme, özgün, öznel deney ve tecrübelerinden çıkardığı her biri bir özdeyiş değerindeki kıvamını bulmuş tümceler, düşünce alanımızda depremler oluşturuyor; demek geçiyor, sanki içimden. Bir hanım yazarın, evlilik, yuva kurma, devam ettirme konusunda gerçekçi yaklaşımlarını, sorunlara yansız, akılcı, mantıklı çözümler üretmesini, çok önemsiyorum. Yazar, okuru gerçek yaşamın içiyle yüzleştiriyor; kendini sorgulama alanı oluşturuyor. Özellikle denemelerinde bu yöntemi başarıyla kullanıyor. Birbirinden değerli 57 düz yazı başlığı var. Çoğu bir sayfayı geçmeyen kısa ve kıvamını bulmuş, ayrıntılardan arındırılmış, özgün metinlerden oluşuyor. Bir çırpıda kesintisiz kendini okutan yazılar... "Kadın Olmak, Azla Yetinmek, Yaşamın Kıyısında, Sözcüklerin Gücü, Neler Oldu Bizlere, Mutluluk, Yenilenme, Evlilik, Yalnız Evler," Bunlardan bir kaç...Yorumları okura bırakılan birkaç

alıntı: “Yaradan ayrı-ayrı cinsten yaratmış insanı... Erkeğe, fiziksel güç vermiş, fazladan. Kadına da, zarafet, incelik... Hiçbir cinse ayrıcalık tanımadan, dengelemiş, doğalarını... Birinde bulunmayı, diğeri tamamlasın, diye...” (Kadın Olmak...sf./ 01)(...) “Hem de hanım hanımcık olmak zordur...Kırıldık...Dö-küldük...Bastırıldık... Bedeli ne olursa olsun. Ama dimdik ayakta kaldık...Başardık... Sahi kadın olmak nedir?.....” (Kadın Olmak sf./ 03) (...) “ İsteğin, hırsın sınırı yoktur. Koşullar içinde, azla yetinmeyi öğrendiğimizde doyuma ulaşabiliriz, ancak...”(...) (Azla Yetinmek sf./ 08) (...)“Duygularımızla, sevgilerimizle, üretkenliğimizle, çıkalım şu, küçücük, dar kalıplardan.” (Dar Kalıplardan Kurtulmak sf./ 15) *** Şiirlerinde serbest ölçü kullanıyor. Yeni ve soyut şiirde kimi şairler iletileri, (sa-nat yapma adına,) imge sarmalında boğuyorlar. Bir felsefe düşlemesine, bir bilmece gizine dönüştürüyorlar. Şairde bu olumsuzluğu görmüyoruz. Aksine, imgeleri soyut ve sanal kavramlarla vermede oldukça başarılıdır. Duygular, coşkular, düşünceler, izlenimler ve etkilenişler, estetiğin potasında eritilerek oluşan kıvam, esin meleğinin mayasıyla şiirleşiyor; demek geçiyor içimden... Şair, her şeyden öce bağı yanık bir anadır. İki yavrusunu eğitim için dış ülkeye gönderir. Bağına taş basar, ayrılığa katlanır. Bu yüzden ki şairin aile, ayrılık, gurbet, hasret, özlem, sevgi temalarını sıkça işlemesi çok doğaldır, bence. Kimi şiirlerinde, lirik, dramatik, erdemsel etik, doğasal estetik öne çıkıyor. “ Çılgık çılgıydı, dün gece acılar../ Bir

yerlerde ölürken/ Duygular(...) (Duygular ölürken sf/ 59), (...) “ Düğüm-düğüm kilitleniyor/ İçimde/ Uçuveriyor/ Köpük-köpük../ Çaresiz umutlar içinde/ Parça-parça/ Kırık dökük...” (Anlatamadığım sf/ 61), “Bir zamanlar çocuk sesleri vardı/ Bu evde../ “Ne çabuk geçti yıllar”/ Derken ,/ Oysa, uzundu zaman/ Büyütürken...” (Resimleri Kaldı Odalarda sf/ 74) Alıntılar elbette konuyu ya da eseri tümüyle yansıtmaz. Okunası esere ilgi çeker. Bir eserin tadına varmak, yazarının veya şairin hakkını vermek için mutlaka tümünün her bölüm itibarıyla sindire-sindire okunması gerekir, düşüncesindeyim. Okurlara tavsiye olunacak bir eserdir. “Nezihe’nin Kaleminden-Fırçasından.” SONUÇ: Nezihe Hanımefendi Türk kadının yüz akı bir temsilcisidir. Tabir caizse, on parmağında on marifet. Güzel sanatların Edebiyat, Şiir, Müzik ve Resim dalında özgün, öznel, yetkin eserler üreten bir udi o... Bu ifadeler kişisel bir övgü değil, gerçek marifetlerin hak ettiği bir iltifat olarak algılanmalıdır. “Marifet iltifata, iltifat da marifete tabidir.” Özdeyişimizin içeriğiyle örtüştürülerek... Özellikle resimde sanatın gücüyle, dünya kadınlarının öne çıkarıldığı görülmektedir. Görsel alandan yararlanarak, düşünsele, bilgilenmeye ışık tutulmaktadır. Irkların coğrafyasını tuvale yansıtan kadın tiplmeleri oldukça ilginç, düşündürücü ve bilgilendiricidir. Bu algılamalar elbette sanatçının sanat gücünü de ifade eder. Çok yönlü bu hanım sanatçımızı yürekten kutluyor, başarılı çalışmalarının devamı dileğini sunuyorum.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

Ahmet Hamdi Tanpınar

BURSA'DA ZAMAN

Bursa'da bir eski cami avlusu,
Küçük şadırvanda şakırdıyan su,
Orhan zamanından kalma bir duvar....
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar,
Eliyor dört yana sakın bir günü.

Bir rüyadan arta kalmanın hüznü
İçinde gülüyor bana derinden,
Yüzlerce çeşmenin serinliğinden,
Ovanın yeşili, göğün mavisi
Ve mimarîlerin en îlâhisi...

Bir zafer müjdesi burda her isim:
Sanki tek bir anda gün, saat, mevsim,
Yaşıyor sihrini geçmiş zamanın,
Hâlâ bu taşlarda gülen rüyanın.
Güvercin bakışı sessizlik bile
Çınlıyor bir sonsuz devam vehmile.
Gümüşlü bir fecrin zafer aynası,
Muradiye, sabrın acı meyvası,
Ömrünün timsali, beyaz Nilüfer,
Türebeler, camiler, eski bahçeler,
Şanlı hikâyesi binlerce erin,
Sesi nabzım olmuş hengâmelerin

Nakleder yâdını gelen geçene..
Bu hayâlde uyur Bursa her gece;
Her şafak onunla uyanır, güler
Gümüş aydınlıkta serviler, güller.
Serin hülyasıyla çeşmelerinin.
Başımdayım sanki bir mucizenin,
Su sesi ve kanat şakırtısından
Billûr bir âvize Bursa'da zaman.

Yeşil Türbesini gezdik dün akşam,
Duyduk bir musikî gibi zamandan,
Çinilere sinmiş Kur'an sesini.
Fetih günlerinin saf neşesini
Aydınlanmış buldum tebessümünle,
İsterdim bu eski yerde seninle
Başbaşa uyumak son uykumuzu
Bu hayal içinde.. Ve ufkumuzu
Çepçevre kaplasın bu ziya, bu renk;
Havayı dolduran uhrevî ahenk.
Bir bahar uykusu olur elbette
Ölüm, bu tılsımlı ebediyette;
Belki de rüyası büyük cedlerin
Beyaz bahçesinde su seslerinin